

Fredrikke

Organ for FoU-publikasjoner
Høgskolen i Nesna

Vår vei til bachelor i sykepleie - danning og utdanning av sykepleiere på Ytre Helgeland

Rapport om prosjektet

Partnerskapsprosjekt

Helgeland Regionråd/Høgskolen i Nesna

Institutt for Sykepleierutdanning

Tone Anita Lund

OM FREDRIKKE TØNDER OLSEN

Fredrikke Tønder Olsen (1856 - 1931) ble født på handelsstedet Kopardal, beliggende i nåværende Dønna kommune. Det berettes at Fredrikke tidlig viste sin begavelse gjennom stor interesse for tegning, malerkunst og litteratur. Hva angår det siste leste hun allerede som ung jente "Amtmannens døtre".

Kildene forteller at Fredrikke levde et fascinerende og spennende liv til tross for sine handikap som svaksynt og tunghørt. Hun måtte avbryte sin karriere som gravørlærling fordi synet sviktet. Fredrikke hadde som motto: "Er du halt, er du lam, har du vilje kjem du fram." Fredrikke Tønder Olsen skaffet seg agentur som forsikringsagent, og var faktisk den første nordiske, kvinnelige forsikringsagent. Fredrikke ble kjent som en dyktig agent som gjorde et utmerket arbeid, men etter 7 år måtte hun slutte siden synet sviktet helt.

Fredrikke oppdaget fort behovet for visergutter, og startet Norges første viserguttbyrå. Hun var kjent som en dyktig og framtidsrettet bedriftsleder, der hun viste stor omsorg for sine ansatte. Blant annet innførte hun som den første bedrift i Norge vinterferie for sine ansatte.

Samtidig var hun ei aktiv kvinnesakskvinne. Hun stilte gratis leseværelse for kvinner, inspirerte dem til utdanning og hjalp dem med litteratur. Blant hennes andre merit-

HØGSKOLEN I NESNAS TIDSSKRIFTSERIE ER OPPKALT ETTER HELGELANDS FREMSTE FOREGANGSKVINNE FREDRIKKE TØNDER OLSEN (1856 - 1931).

ter i kvinnesaken kan nevnes at hun opprettet et legat på kr. 30 000,- for kvinner; var æresmedlem i kvinnesaksforeningen i mange år; var med på å starte kvinnesaksbladet "Norges kvinder" som hun senere regelmessig støttet økonomisk.

Etter sin død ble hun hedret av Norges fremste kvinnesakskvinner. Blant annet er det reist en bauta over henne på Vår Frelsers Gravlund i Oslo. Fredrikke Tønder Olsen regnes som ei særpreget og aktiv kvinne, viljesterk, målbevisst, opptatt av rettferdighet og likhet mellom kjønnene.

Svein Laumann

Forord

Dette FoU-arbeidet kom i stand gjennom en partnerskapsavtale mellom Høgskolen i Nesna, Institutt for sykepleie - og Helgeland Regionråd. Prosjektet fått tittelen: *Vår vei til bachelor i sykepleie – danning og utdanning av sykepleiere på ytre Helgeland*. I løpet av de årene som har gått siden etableringen har til sammen (pr. oktober 2014) 150 kandidater fått sin autorisasjon/godkjenning her ved Institutt for Sykepleierutdanning Høgskolen i Nesna. Ved videreutdanningstilbudene som etter hvert ble startet opp er det uteksaminert til sammen 84 kandidater. Grunnutdanningen er fortsatt en deltidsutdanning over 4 år og Videreutdanningene er årsstudier på deltid over 2 år.

For undertegnede – som ikke var med fra starten av – har dette arbeidet vært svært interessant og frambrakt ny kunnskap på mer enn en måte. Det er derfor med stor respekt jeg har forsøkt å nedtegne det engasjementet og den kampen noen av disse aktørene sto i for at utdanningen skulle bli en realitet. Dette gjaldt dette særlig Regionrådet v/**Bjørn Helge Hansen**, den gang rektor ved Høgskolen i Nesna **Arna Meisfjord** og tidligere sjefsykepleier ved Sandnessjøen Sykehus, **Marit Hermstad**. Underveis har det også kommet fram at det var flere aktører som bidro – disse får herved en unnskyldning for ikke å ha blitt nevnt særskilt.

Som sykepleierutdanning har vi trodd og ønsker også i framtida å tro, at vi kan utgjøre en forskjell – en forskjell som både studenter og praksisfelt skal merke. Og forhåpentligvis har de også tidvis merket dette. For søkningen til utdanningen er god – selv om dette også kan henge sammen med andre forhold. Derfor kan man ikke, slik det muligens i starten kunne se ut – uten videre dokumentere denne annerledesheten. Men kanskje kan man – slik det er forsøkt her – beskrive deler av dette. En retning, et tenkningsgrunnlag kan øynes gjennom studier av fagplaner og pensumlister. Utad blir den mest synlige forskjellen praksisoppfølginga – og læreren tilstedeværelse i praksis. I tillegg kommer selvsagt også dette at utdanningen er liten slik at lærerne i større grad enn ved andre sykepleierutdanninger får et nærmere forhold til studentene gjennom de fire årene.

I dette arbeidet er **Per Kristian Roghell** viet en god del oppmerksomhet. Han var den første studieleder og den som utformet den første egne fagplanen for Sykepleierutdanningen Høgskolen i Nesna. Det var også han som gjorde denne utdanningen til det den ble og ønsker å være: En tilnærming til sykepleie der tradisjon og fornyelse har stått sentralt og der kunnskap og dannelse er likeverdige fenomener. På mange måter kan man vel si at han brakte med seg Professor Dr. Philos Kari Martinsens tenkning om sykepleie, til vår utdanning. Dette

gjenspeilte seg både i fagplan og pensumlister. Kari Martinsens tenkning om sykepleie er derfor i korte trekk tatt med. Roghell har også vært veileder til prosjektbeskrivelsen og delvis under selve utarbeidelsen av prosjektet. Det er Professor II, **Kari Kvigne** som har vært veileder i siste del av prosjektet. Også hun har kommet med gode råd og innspill – slik at arbeidet har kunnet bli ferdigstilt.

Jeg skylder selvsagt også flere av mine kollegaer stor takk. **Jorunn Hov**, den første som ble ansatt ved Sykepleierutdanningen, Høgskolen i Nesna. Hun har velvillig beskrevet og fortalt om den første tiden – den spede begynnelsen. Stor takk også til nåværende Instituttleder **Else Lid**. Hun formulerte søknaden om partnerskapsmidlene og har støttet og oppmuntret meg underveis. I likhet med Jorunn Hov har hun også velvillig og med innlevelse delt av en historie hun har vært en aktør i helt fra starten.

En våken leser vil se at det i dette arbeidet noen ganger brukes begrepet *studieleder*, noen ganger *utdanningsleder* og atter andre ganger *instituttleder*. Dette er fordi organisasjonsstrukturen har endret seg underveis. Jeg har likevel valgt å ikke gjøre noe stort poeng av dette, ettersom det er likegyldig for arbeidet som sådan. Likeledes har utdanningen endret navn fra Sykepleierutdanningen, Høgskolen i Nesna til Institutt for Sykepleierutdanning, Høgskolen i Nesna. I arbeidet her brukes også begge begrepene – avhengig av hva som omtales og hvilken tidsepoke man snakker om.

Det lyktes ikke å frambringe bilder fra åpningen av Sykepleierutdanningen. Else Lids fortelling fra åpningen får derfor stå som et imaginært «bilde» av denne stormfulle novemberdagen i 2000. Undertegnede er ydmyk overfor en historie som jeg bare har blitt fortalt. Mange poenger kunne sikkert ha vært utdypet, slik at det hadde bidratt til en enda mer utfyllende fortelling. Ikke minst kunne det vært interessant å belyse historien fra studentenes side, særlig de første kullene som fikk sin utdanning her.

La oss derfor håpe at historien ikke slutter her!

Takk til **Helgeland Regionråd** og **Høgskolen i Nesna** for midler og timer til dette FoU - arbeidet!

Sandnessjøen/Dønna, Oktober 2014

Tone Anita Lund

Innhold

Forord

Innledning og bakgrunn.....	5
Metode, kilder og forskningsetiske betraktninger	8
Sentrale føringer	10
Kampen for etablering av sykepleierutdanning ved HiNe	11
Strid om praksisplassene	18
Lokal studieleder - Roghelltida	21
Kari Martinsens betydning i norsk sykepleie	25
Tenkingsgrunnlag og tilnærming	26
Vitenskapsteoretiske retninger	28
Veien videre	31
Kilder/litteratur/vedlegg	36

Innledning og bakgrunn

Helgeland ligger i den sørlige delen av Nordland fylke og strekker seg fra grensen mot Nord-Trøndelag fylke i sør og til Saltfjellet i nord. Begrepet Ytre Helgeland kan variere noe alt etter i hvilken sammenheng man bruker begrepet. I regionrådssammenheng er Helgeland delt inn i regionene Indre-Helgeland Regionråd, Sør-Helgeland Regionråd og (Ytre) Helgeland Regionråd (kommunene Alstahaug, Dønna, Herøy, Leirfjord, Lurøy, Træna og Rødøy.) Det hører med til historien at Vefsn Kommune senere har kommet til i (Ytre)Helgeland Regionråd og at Lurøy har gått over til Indre Helgeland Regionråd. Helgeland Regionråd består altså i dag av de sju kommunene Alstahaug, Dønna, Herøy, Leirfjord, Vefsn, Træna og Rødøy. Kommunene tilhørende (Ytre) Helgeland Regionråd har ca. 27500 innbyggere. Dette utgjør ca. 35% av befolkningen på Helgeland. Når det på folkemunne og i dette prosjektet brukes stedsangivelsen Ytre Helgeland mener en i hovedsak regionsenteret Sandnessjøen og distriktet og øyene utenfor.

Det sier seg selv at regionen har store utfordringer kommunikasjonsmessig. Det er krevende å få til en tilfredsstillende løsning på transportutfordringene, slik at folk fortsatt kan bo ute i øydistriktene. Dette er gjenstand for kontinuerlige diskusjoner både lokalt, regionalt og sentralt. Tradisjonelt har landsdelen og regionen kommet svært dårlig ut når det gjelder utdanningsnivå – særlig blant kvinner. Ifølge journalist Charles Moursunds artikkel i Helgeland Arbeiderblad 12.november 2002 lå Nordland svært dårlig an når det gjaldt utdanningsnivået i befolkningen. Helt på bunn i Nordland lå Herøy kommune når det gjelder voksne over 25 år med høyskoleutdanning. Følgende statistikk hentet fra Statistisk sentralbyrå 16.10.2014 (gjelder befolkningen over 16 år) viser noe av det samme:

<http://www.ssb.no/a/kortnavn/utniv/arkiv/tab-2001-12-13-02.html>. En så noe tilsvarende i pleie – og omsorgssektoren, og særlig var mangelen på sykepleiere stor. Rundt årtusensskiftet var det også sykepleiermangel på resten av Ytre Helgeland. Særlig gjaldt dette i øykommunene, noe som også var med i vurderingen av behovet for oppstart av sykepleierutdanningen.

Støtten fra Helgeland Regionråd var stor – ja kanskje avgjørende – for etableringen av en sykepleierutdanning i Sandnessjøen.

Oppstart av utdanningen måtte imidlertid godkjennes på departementsnivå, og i første omgang legges under en allerede eksisterende høyskole. Det ble Høgskolen i Narvik (HiN)

som sa seg villig til å ta en nyoppstartet sykepleierutdanning inn under sin studieleder for sykepleie og under deres fagplan. Det faglige ansvaret ble altså lagt til HiN og det administrative ansvaret til Høgskolen i Nesna (HiNe). Her ble det opprettet en koordinatorstilling, faglig underlagt studieleder ved HiN. Det var Jorunn Hov som ble ansatt i denne koordinatorstillingen, høsten 2000. Denne høsten ble også det første kullet tatt opp.

Etter hvert krevde HiN en lokal studieleder, og høsten 2002 ble Per Kristian Roghell tilsatt som studieleder ved Sykepleierutdanninga, HiNe. Den første felles Fagplanen ble vedtatt i mai 2001 under felles «fane»: *Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Nesna – Desentralisert grunnutdanning i sykepleie*. Opptaket skjedde annethvert år, og i år 2002 ble det neste kullet tatt opp, fortsatt etter en fagplan i samarbeid med HiN: *Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Nesna – Desentralisert grunnutdanning i sykepleie – Kull 2002*.

Ved Per Kristian Roghells ansettelse som studieleder/utdanningsleder, ble arbeidet med den første selvstendige fagplanen initiert og gjennomført. I pakt med denne første utdanningslederens tenkning (ref. Roghell) ble det tatt sikte på et studieprogram som avvek noe fra den samarbeidende fagplanen. Arbeidet med denne fagplanen ble sluttført i 2005: *Sykepleierutdanning 2005 – 2008, 4-årig sykepleierutdanning, Flerårig plan*. Fagplanene for kullene 2005, 2006, 2007, 2008 og 2009 har bare få endringer sammenliknet med fagplanen fra 2005. Fra 2011 ble det av ulike årsaker behov for en ny fagplan. Denne nye fagplanen avviker på flere områder fra de tidligere planene.

I januar 2005 var det altså oppstart av det første kullet som ble utdannet etter HiNes egen fagplan. Det hadde fra oppstarten blitt tatt opp ca. 30 studenter annethvert år. Det neste kullet ble tatt opp høsten 2006. I mars 2007 ble det ved drøftinger i lærermøter gitt tilslutning til følgende forslag:

«I prinsippet ønsker en å gå over fra opptak av kull annethvert år til hvert år, der en tar opp mellom 20 og 25 studenter i stedet for 30»

Forslag til vedtak var:

«Det tas opp et ekstra kull ved sykepleierutdanningen med oppstart høsten 2007, med minimum 20, maksimum 25 studenter. Dersom søkningen er god, både til dette ekstrakullet 2007 og ordinært kull 2008, vurderer en å gå over til opptak hvert år, gjeldende fra kull 2008.»

Forslaget ble vedtatt av HiNes administrasjon og det har etter dette vært opptak til grunnutdanninga i sykepleie hvert år. I løpet av de årene som har gått siden etableringen har til sammen (pr. oktober 2014) **150** kandidater fått sin autorisasjon/godkjenning her ved Institutt for Sykepleierutdanning Høgskolen i Nesna. Grunnutdanningen er fortsatt en deltidsutdanning over 4 år. I takt med oppstarten av sykepleierutdanningen – og studentenes behov for veiledning i praksis - ble det avdekket et voksende behov for veiledningskompetanse. Likeledes behovet for spesialkompetanse på flere felt. Fra 2006 har følgende videreutdanningstilbud blitt igangsatt og fullført:

- Videreutdanning i veiledning for sykepleiere (2006 – 2008)
- Videreutdanning i Aldring og eldreomsorg (2007 – 2009) (flerfaglig)
- Videreutdanning i Organisasjon og ledelse (2008 – 2010) (flerfaglig)
- Videreutdanning rettet inn mot seksualitet, seksuelle overgrep og misbruk (2011 – 2013) (flerfaglig)
- Videreutdanning rettet inn mot seksualitet, seksuelle overgrep og misbruk (2012 – 2014) (flerfaglig)
- Videreutdanning innen sykepleie til akutt, kritisk og kronisk syke mennesker i kommunehelsetjenesten (fra høsten 2014 -)

Videreutdanningene er årsstudier på deltid over 2 år. I årenes løp er det på disse videreutdanningstilbudene uteksaminert til sammen **84** kandidater (pr. oktober 2014). Etableringen av Undervisningssykehjemmet i 2003, senere kalt Utviklingscenteret for Sykehjem ble også initiert av Sykepleierutdanninga. En viktig støttespiller i dette arbeidet var daværende Rådmann Ottar Flølo i Alstahaug kommune.

I søknaden om partnerskapsmidler ble behovet for en dokumentasjon av tenkningsgrunnlag og arbeidsmetoder framhevet. I søknaden framholdes videre: «*Høgskolen i Nesna har siden 2005 drive sjukepleierutdanning etter eigen fagplan. På relativt kort tid har denne utdanninga bygd opp ei praksisnær sjukepleierutdanning med godt omdømme og god søking til.*» I søknaden om partnerskapsmidler ble det også lagt vekt på at «*Prosjektet skal dokumentere tankegrunnlaget for denne utdanninga med særlig vekt på den individuelle og praksisnære oppfølginga*». Derfor er store deler av dette arbeidet viet dette tenkningsgrunnlaget – noe som også nettopp forutsetter en individuell og praksisnær oppfølging. Denne delen har også vært den vanskeligste – fordi det reiser så mange spørsmål. Noen av disse spørsmålene dreier seg

om liv og lære, menneskesyn og sykepleiefaget i sin kjerne. Men fordi dette så til de grader henger sammen med de ytre vilkårene, rammebetingelsene – problematiseres også dette i denne prosjektrapporten.

Arbeidet med dette prosjektet har i hovedsak vært lagt opp langs tenkningstråden: Hvor var vi? Hvor står vi? Hvor går vi?

Styringsgruppa for prosjektet har bestått av Marit Hermstad, Toril Masvie, Jan Erik Stokka og Wenche Jørgensen.

Metode, kilder og forskningsetiske betraktninger

Ved inngangen til dette arbeidet har undertegnede vært bevisst både søknad og tildelingskriterier, og hatt sine refleksjoner omkring dette. For den faglige delens vedkommende har bevisstgjøringsprosessen rundt dette vært svært viktig, ettersom denne studien nettopp ikke måtte komme inn under kategoriene «festskrift» eller «bestillingsverk». Hvis så ble tilfelle ville denne rapporten være av minimal betydning.

Den empiriske datasamlingen har i hovedsak bestått av fagplaner, tilgjengelige notater og brev og ved samtaler og semistrukturerte intervju med de som var med fra oppstarten av studiet. Det ville også vært interessant å ha foretatt intervju med de av lærerne som kom til underveis samt studenter fra ulike kull, men til dette har ikke tiden strukket til. Avisutklippene som er benyttet har undertegnede fått låne av tidligere rektor Arna Meisfjord som også var en sentral aktør i etableringen av sykepleierutdanninga. Fra Jorunn Hov har jeg lånt gamle Fagplaner som ikke finnes i elektronisk utgave.

Det ble på forhånd utarbeidet en *intervjuguide*, en plan for hvilke temaer som en ønsket belyst. Likevel ble intervjuene forskjellige alt etter hvilken rolle de impliserte hadde hatt og hva som hadde opptatt dem – slik at intervjuene oftest tok form av samtaler. Intervjuene ble tapet og det ble utarbeidet en samtykkeerklæring. Hovedvekten i den historiske delen av dette arbeidet hviler på disse samtalene. Noe av det materialet som kom fram i disse samtalene er også hentet opp og benyttet videre i arbeidet. Arbeidet er av kvalitativ art (Kalleberg og Holter) og det er fortolket. Støttelitteratur her har blant annet vært *Hermeneutikk* av Thomas Krogh. Likeså Margrete Lorentsens *Spørsmålet bestemmer metoden*. Tolkningen av samtaler og utsagn helt og holdent for undertegnades egen regning.

Å forske i egen kultur og på eget felt – slik man i stor grad gjør i dette arbeidet - vil alltid representere en spesiell utfordring, - slik Sosialantropologen Cato Wadel i *Feltarbeid i egen kultur*, også peker på. Likeledes har Jette Fogs *Med samtalen som utgangspunkt* vært aktuell støttelitteratur. Prosjektleder ser noen av utfordringene som tas opp i denne sammenheng – men sikkert ikke alle.

Størst oppmerksomhet har diskusjonen om tenkningsgrunnlaget – den vitenskapsteoretiske refleksjonen fått. Grunnlaget for å kunne diskutere denne delen har jeg hentet hos flere, bl.a. Nordtvedt og Grimen, Eline Thornquist, Mette Karoliussen og Ingunn Elstad. Kari Martinsen og Knud Ejler Løgstrup har vært sentral, likeledes Anders Lindseth.

Regjeringens nettside har jeg også benyttet flittig, både når det gjelder utdanningspolitiske føringer og kvalifikasjonsrammeverk. Lov om Universiteter og Høgskoler (Lov av 2005) ligger åpent på Lovdata.no, men den gamle Universitets - og Høgskoleloven har jeg fått tilsendt i skannet/digitalisert utgave fra Biblioteket på Høgskolen i Nesna. Det samme gjelder rapporten som Einar Jetne – på oppdrag av Høgskolen i Nesna - utarbeidet i 1997, og som ble et av grunnlagsdokumentene i arbeidet for å etablere sykepleierutdanningen.

Dette arbeidet har også i seg en rekke forskningsetiske betraktninger. Et av disse aspektene har jeg allerede pekt på, nemlig faren for å havne i grøften «bestillingsverk» eller «festskrift» og dermed stå i fare for at arbeidet får liten faglig interesse. Denne faren er så absolutt tilstede i og med ens egen tilknytning til utdanningen, idet undertegnede selv er ansatt ved Høgskolen i Nesna, og har sånn sett sitt «utkomme» i avhengighet og nær tilknytning til aktørene i partnerskapet. Slik sett kan man aldri anses som fullstendig nøytral. Hele partnerskapet – både Helgeland Regionråd, Sykepleierutdanningen, respondenter og undertegnede er altså alle – på forskjellig vis - aktører i lokalsamfunnet.

Et ikke uvesentlig poeng er også at både Instituttleder – Else Lid (som også i dag sitter i FoU utvalget) samt veileder i første del av prosjektet – førstelektor Per Kristian Roghell, var med fra oppstarten. Min veileder i siste del av prosjektet, professor II Kari Kvigne, er også kollega.

Undertegnede har derfor et spesielt ansvar for å være bevisst faren ved å ville gjøre disse «til lags».

Sentrale føringer

Kunnskapssynet til sentrale myndigheter kommer til uttrykk i ulike dokumenter. Slik formulerte den påtroppende regjeringen i 2005 seg:

«Menneskene er samfunnets viktigste ressurs. Derfor er satsing på barn, utdanning og forskning noe av det viktigste vi som samfunn kan gjøre. Både for å gjøre samfunnet rikere, men også for å gjøre menneskenes liv bedre. Regjeringen har som en av sine viktigste prioriteringer å satse på utdanning og kunnskap».

Soria Moria erklæringen i st.mld.nr.41.

Den nåværende regjeringen (Solberg) sier det slik:

«Regjeringen vil gjennomføre en stor satsing på kunnskap. Kunnskap gir fremtidsmuligheter for den enkelte, uansett bakgrunn, og danner grunnlaget for sosial mobilitet i samfunnet. Kunnskap er avgjørende for å styrke norsk konkurransekraft og bygge landet for fremtiden.

En stor satsing på forskning, gjennom både offentlig og privat sektor, vil legge grunnlaget for fremtidens arbeidsplasser i en globalisert verden. Ingenting betyr mer for elevenes læring enn læreren. Regjeringen vil derfor gjennomføre et lærerløft. Visjonen er å gjøre yrket så attraktivt at de beste kandidatene søker seg til læreryrket. Kompetanseheving, nye karriereveier og en bedre grunnopplæring skal gjøre læreryrket mer utfordrende og mer givende».

Regjeringen.no

Forskning på utdanning er altså uttrykt som et nasjonalt mål og man kunne ha knyttet mange kommentarer til begge regjeringenes intensjoner og uttalelser. For hva er kunnskap, hva slags kunnskap vil en ha og hvordan skal kunnskap vokse fram? Noen av disse spørsmålene er det jo nettopp dette arbeidet har hatt som intensjon å vurdere.

Utdanningene reguleres altså av nasjonale bestemmelser som Lov om universiteter og høyskoler¹ av Kvalifikasjonsrammeverk² og av Rammeplan for sykepleierutdanning³ – sist revidert i 2008. Utdanningene skal også oppfylle krav som stilles i aktuelle lover for yrkesutøvelse, spesielle direktiver fra EU og internasjonale konvensjoner.

Sykepleierutdanningene skal også være i samsvar med nasjonale og internasjonale helse- og utdanningspolitiske føringer.

---

¹ Lov om universitet og Høgskoler. LOV-2005-04-01-15

² Kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning. Regjeringen.no

³ Rammeplan for Sykepleierutdanning. Fastsatt 25. januar 2008 av Kunnskapsdepartementet

Bestemmelser om faglig innhold, praksisopplæring, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger utover det som følger av rammeplanen, fastsettes av institusjonens styre og tas inn i fagplanen. Med utgangspunkt i rammeplanene utarbeider altså institusjonene fagplaner som viser hvordan de organiserer og tilrettelegger studieprogrammene innenfor de grenser rammeplanen fastsetter.

Høgskolen på Nesna har nå i en 14 års periode drevet en sykepleierutdanning som har vokst seg fram til det mange mener er en utdanning som har blitt et alternativ til andre bachelorløp i sykepleie – men likevel innenfor de rammene som Rammeplanen for sykepleierutdanning tilsier. I tillegg til at denne utdanningen sannsynligvis er landets minste, mener mange at den innehar noen kvaliteter som det er verdt å hegne om. Dette vil jeg komme tilbake til mot slutten av dette arbeidet. Men før jeg fortsetter den diskusjonen vil jeg gå tilbake til utgangspunktet.

Kampen for etablering av sykepleierutdanning ved HiNe

Høgskolen i Nesna er en liten institusjon i nasjonal målestokk som kontinuerlig har vært og er gjenstand for kritisk vurdering av sin eksistensberettigelse. Sommeren 1998 hadde Rådet for høyere utdanning i Nord-Norge møte i Sandnessjøen. Diskusjonene ble referert i Helgelands Blad (27.6 1998) av Greta Jarholm. Hun skriver: «Samarbeidet mellom institusjonene blir stadig viktigere i kampen om studenter og midler» - «nedgangen i studenttallene rammer alle dette året -». Det ble pekt på søkertall i nedgang både i Finnmark og Tromsø, og behovet for at institusjonene i Nord-Norge samlet seg i arbeidet for å rekruttere studenter. Også på Nesna hadde man begynt å merke presset – og behovet for en større bredde og flere «bein» å stå på. Det ble nødvendig å se nye veier for å beholde søkertall og rekruttere studenter.

I historiens glemsel – eller slør - kan nok derfor kampen for å etablere ei sykepleierutdanning på Ytre Helgeland derfor fortone seg som en utelukkende fagpolitisk og kvinnepolitisk heroisk kamp. Men denne kampen skulle altså tjene flere hensikter. Som jeg var inne på innledningsvis var det en underdekning av sykepleiere i regionen, og særlig på ytre Helgeland. Mot slutten av 90- tallet hadde sykepleiermangelen i hele landet vokst seg til en utfordring også i deler av sykehussektoren. Befolkningsstrukturen hadde endret seg og begrepet «eldrebølge» hadde etablert seg. I helsesektoren hadde vissheten om at det ville bli et økende behov for sykepleiere i årene framover, festet seg. Og på Helgeland ble det arbeidet med saken fra flere hold. Else Lid, forteller fra et intervju den 22.mai 2013 at Einar Jetne

(Sandnessjøen, Tjøtta) var blitt engasjert av Høgskolen i Nesna og hadde gjort ei kartlegging i både kommunal sektor og i fylkeskommunal sektor om behovet for sykepleiere i regionen. Dette var rundt 1996/1997. Ikke overraskende – viste det seg å være et stort og økende behov - særlig i kommunene på Ytre Helgeland. Før den nye Universitets- og høyskoleloven kom i 2005, måtte Høgskolene ha Departementets godkjenning for oppstart av nye studieløp. Dette ble også derfor gjenstand for stor debatt. Motstanden kom hovedsakelig fra Høgskolen i Bodø, som nok så enhver nyetablering av studier andre steder i Nordland som negativt i forhold til den planlagte etableringen av et universitetet.

Det formelle initiativet til etableringen av sykepleierutdanningen i Sandnessjøen, kom likevel fra fylket, ved fylkesordfører Oddny Bang. Fylkesordføreren var kjent med at man i Sør-Trøndelag planla ei desentral utdanning, og at noe av begrunnelsen for å få gjennomslag for dette lå i tanken om at disse sykepleierne forble i fylket. Dette brevet ble i oktober 1998 sendt til Helgeland Regionråd og til administrasjonen ved Høgskolen i Nesna:

«Vi er avhengige av å få rekruttert flere sykepleiere enn det høgskolesystemet klarer å utdanne ved dagens ordning, og vi må finne nye veier slik at vi får beholde sykepleierne over tid. Jeg anmoder Høgskolen i Nesna om å tilrettelegge slik at ei desentral sykepleierutdanning kan iverksettes så snart som mulig og at modellen fra Orkanger og Sør-Trøndelag ligger som mal. Utfordringene med slike prosesser viser at veien fram til målet kan være både kronglete og lang. Dersom det er ønskelig fra Høgskolens side, vil vi være med å støtte opp om saken politisk».

Utdrag fra brev fra fylkesordfører Oddny Bang, Fylkeshuset 28.10.98

Og veien skulle vise seg å bli kronglete – om enn kanskje ikke så lang som man kunne forventet. I intervju med Arna Meisfjord i februar 2014, forteller hun om en nokså intens politisk «kamp» for å få dette i havn. Meisfjord var på dette tidspunktet rektor ved Høgskolen i Nesna. Hun forteller om en omfattende politisk «lobbyvirksomhet» for at utdanningen skulle komme i stand – og om politisk motstand – i hovedsak fra Høgskolen i Bodø, som hadde hatt sykepleierutdanning i Rana i mange år.

Men også i Vefsn var det motstand. Grunnene for denne motstanden var sammensatt – men hovedsakelig av regionpolitisk og utdanningspolitisk art. Det var allerede kjent at Høgskolen i Bodø ikke ønsket noen spredning når det gjaldt utdanning av sykepleiere. En etablering av et studiested i Sandnessjøen ville muligens utgjøre en «konkurrans» med studiestedet på Mo i Rana - i forhold til rekruttering av studenter. Men ved Høgskolen på Nesna fortsatte man arbeidet med etableringen. I denne faksimilen har datoen falt ut under skanningen, men dette møtet må ha funnet sted vinteren/våren 2000:

Håper på oppstart i oktober

Ordførere og andre representanter fra flere kommuner på Helgeland møttes på Høgskolen i Nesna mandag. Tema var den desentraliserte sykepleierutdanningen, som kan komme i gang allerede i oktober.

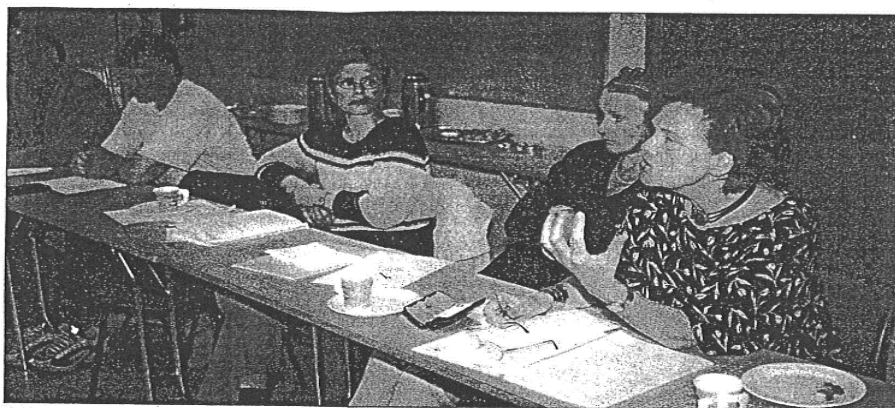
HB • GRETA P. JARHOLM

Høgskolen i Nesna har fått klar signal fra departementet til å sette igang desentralisert utdanning av sykepleiere allerede fra høsten. Studiet vil bli lokalisert til Sandnessjøen og Nesna, og går over fire år. I første omgang har departementet godkjent oppstart med to kull, men målet er at tilbudet skal bli permanent.

Skolen har satt oktober som starttidspunkt. Ordførere og andre kom sammen på Høgskolen i Nesna for å diskutere flere forhold omkring nyetableringen. Representanter fra Hønes, Alstahaug, Dønna, Herøy, Vefsn, Grane og Nesna var tilstede, foruten vertskapet på høyskolen.

Flere henvendelser

– Allerede før studieplassene er lyst ut, får skolen en rekke henvendelser fra personer som ønsker informasjon om den nye utdanningen, fortalte rektor ved Høgskolen i Nesna (HiNe), Arna Meisfjord under møtet mandag. Initiativet til å etablere en slik utdanning kom fra Ytre Helgeland

Ordfører Anne Sofie Mathisen, Dønna (nærmest) var en av ordførerne som deltok på møtet ved HiNe mandag. Ved siden av seg har hun RKK-leder, Monica Meisfjordskar, Helse- og sosialsjef Jorunn Hov, Herøy, seksjonsleder ped. Oddbjørn Knutsen, direktør Sven Erik Forfang, fmg, studiesjef Knut Bernsen og rektor Arna Meisfjord, alle fra Høgskolen.

sykepleiere. Ved å tilby desentralisert utdanning, som primært er mynnet på voksne, etablerte personer fra regionen, håper de å sikre bedre stabilitet i helsetjenesten.

Rektor Arna Meisfjord og direktør Sven Erik Forfang ved HiNe er spesielt positive til at regionen melder sine ønsker og behov, ettersom alle høyskoler fra sentralt hold er oppfordret til å tilpasse sine utdanningstilbud etter det regionen har bruk for.

Høgskolen i Nesna har aldri tidligere utdannet sykepleiere, og forsetter et samarbeid med

og ellers i regionen, som ønsker å bidra til denne utdanningen.

På Helgeland finnes dessuten ingen tilsvarende tilbud. Høgskolen i Bodø gir det eneste tilbudet om sykepleierutdanning, og det er kun som fulltidsstudium tilknyttet Rana Sykehus.

Bodø har likevel signalisert at de oppfatter søknaden fra Nesna som konkurrerende, og har i ettertid henvendt seg til departementet med en tilsvarende søknad om å tilby desentralisert utdanning. Bodø peker blant annet på konkurransen om praksispl-

nessjøen og Vefsn sykehus om praksisplasser, som ikke vil berøre plassene til studentene fra Rana og Bodø. Flere av representantene fra Helgelandskommunene ga dessuten løfter om praksisplasser for eventuelle studenter som kommer fra deres egen kommuner.

Ordfører Kolbjørn Eriksen fra Grane uttrykte skepsis til at Høgskolene i Nesna og Bodø skal konkurrere om studenter og personale. Han mener det må være ønskelig at de to skolene samar-

et må få en distriktsprofil, og ser det som svært viktig å videreføre det eksisterende gode samarbeidet mellom høyskolen og regionen. Hun har også stor tillit til at kvaliteten på studiet blir ivarettatt.

Hun har tro på videreutdanning av hjelpepleierne som allerede fungerer i distriktskommunene. Ifølge Mathisen kan dette bare gjennomføres ved at de deltar i en desentralisert utdanning, slik at de kan bli boende hjemme under utdanningen.

Ordfører Bjarne Myhre i Al-

Men det ble også hevdet at en sykepleierutdanning i Sandnessjøen ville skape et umulig press på praksisfeltet, når det gjaldt tilgangen på praksisplasser – i spesialisthelsetjenesten. Arna Meisfjord (i samtale vinteren 2014) bekrefter på mange måter dette:

«Den gangen måtte vi ha godkjenning fra Departementet, og det ble med en gang stor motstand fra Bodø mot etablering av en sykepleierutdanning. Fra miljøet på Mo i Rana var det ikke i utgangspunktet så stor motstand. Denne kampen kom senere og var rettet mot konkurransen om praksisplassene».

Denne kampen om praksisplassene vil jeg komme tilbake til, for selv 14 år etter etableringen er dette fortsatt en aktuell problemstilling.

Men først tilbake til arbeidet med å få etablert sykepleierutdanningen i Sandnessjøen. For i HALD- kommunene – som etter hvert slet med sykepleiermangel – var holdningen ganske annerledes enn den var i Rana, Bodø og til dels i Vefsn. Forslaget om etablering ble godt mottatt og alle ordførerne stilte seg bak. I Sandnessjøen – hvor man også hadde underdekning av sykepleiere – både i kommunehelsetjenesten og på sykehuset ble forslaget applaudert. Marit Hermstad (i intervju vinteren 2014) forteller også om at både Regionrådet og Arna Meisfjord hadde vært i kontakt med sykehuset for å «sondere terrenget» på flere områder. Først og fremst når det gjaldt det å kunne tilby praksisplasser – men også om bistand både til lokaliteter og når det gjaldt fagpersonell til å kunne bistå i deler av undervisningen.

Trang fødsel

Det ble altså på mange måter en trang fødsel for sykepleierutdanninga i Sandnessjøen. Oppstart av utdanningen måtte godkjennes på departementsnivå, og måtte derfor legges under en allerede eksisterende høgskole. Det faglige ansvaret ble altså lagt til Høgskolen i Narvik og det administrative ansvaret til Høgskolen i Nesna. Ved HiNe, Sandnessjøen ble det opprettet en koordinatorstilling, faglig underlagt studieleder ved HiN og administrativt underlagt Høgskolen i Nesna. Det var Jorunn Hov som ble ansatt i denne koordinatorstillingen, høsten 2000. Hun ble da den første formelt ansatte. I en samtale med henne vinteren 2013 forteller hun om dette:

«Ja, dei (Høgskolen i Nesna) måtte jo på eit vis bevise for departementet om at dei hadde fagfolk å støtte seg på, at det ikkje berre var eit luftslott dei planla. Eg hugsar ikkje når studiet vart utlyst, men det var utpå hausten. Dei fekk mange søkarar, men oppstarten var usikker. Eg var ikkje særleg «gira» til å begynne med, men dei ringte fleire gonger, det var jo ikkje fagfolk her i distriktet. I oktober sa eg ja. Eg arbeidde da i Herøy. Mot slutten av oktober fekk dei (HiNe) klarsignal til å starte opp og eg vart liksom garantisten. (sier hun med et smil). Og eg vart da den første som hadde ei skriftlig kontrakt og vart tilsett. Eg hadde da små ungar, men eg fekk ein avtale om tilpassa arbeidstid og heimekontor».

Ansvarlig redaktør: Kirsti Nielsen
 Nyhetsredaktør: Gunnar Moe
 Adm. dir.: Mona Kristine Rosvold

Rana-studenter nedprioriteres

Hvis det er slik at det ikke er praksisplasser nok til alle sykepleierstudentene på Helgeland, har vi problemer med å forstå hvorfor HiNe på død og liv måtte starte med sykepleierstudium i stedet for noe annet som vi ikke har her fra før. Faksimile fra RB torsdag 13. juni.

Helgeland trenger variert høgskoletilbud

I 30 år har Høgskolen i Bodø (HIB) tilbudt sykepleierutdanning i Rana. Utanninga er veletablert og velrenommert. For tida er det 210 heltidsstudenter og 60 deltidsstudenter ved sykepleierutdanninga i Rana.

For to år siden opprettet Høgskolen i Nesna (HiNe) tilbud om desentralisert sykepleierutdanning i Sandnessjøen, med ca 30 plasser.

Høgskolen i Bodø var mot etableringen, ikke fordi det ikke er velkomment med flere sykepleiere, men fordi kapasiteten på praksisplasser i regionen er begrenset – og praksis skal sykepleierstudentene ha, både ved sykehus og i kommunehelsetjenesten. Et annet argument som ble brukt mot HiNes etablering, var at det var uklokt å bygge opp to fagmiljøer i et såpass begrenset marked, og at det ville kunne svekke kvaliteten på utdanninga.

HiNe argumenterte med at deres tilbud skulle være et supplement, ikke en konkurrent, til den eksisterende utdanninga i Rana.

Men nå er konkurransen et faktum, uansett hvordan man snur og vender på det. Og det man konkurrerer om er nettopp praksisplasser. Rådet med det misvisende navnet Helgeland regionråd har kastet seg inn i saken og bedt Helse Nord om å si opp avtalen som sikrer sykepleierstudentene fra Rana praksisplasser ved sykehusene, slik at studentene fra Sandnessjøen kan slippe til.

HiNe-reaktor Arna Meisfjord sier til vår avis at hun tror det er nok praksisplasser for begge skolene. I så fall hadde ikke Helgeland regionråd behov å bry seg.

For det er faktisk slik at høgskolene har plikt til å sørge for avtaler som sikrer studentene den nødvendige praksisen, og er det praksisplasser nok, vil vel HiNe få de nødvendige avtalene på plass, de også. Dessverre tviler vi på om hun har rett i at det er praksisplasser nok.

Hele Helgeland ønsker at man i regionen kan ha et godt og variert høgskoletilbud. Hele regionen har støttet opp om Høgskolen i Nesna med ønske om at den skal bestå og utvikles.

Men det betyr ikke at andre høgscoleaktører med andre tilbud ikke er velkomne i regionen. Hvorfor kan ikke de aktørene som er på banen samarbeide i stedet for å slåss? Behøver den ene aktøren opprette et tilbud som den andre aktøren allerede har? Kan de ikke heller komme opp med nye studieretninger som vi ikke har her fra før?

Helgeland er ikke tjent med at de ulike utdanningsinstitusjonene ikke kan samarbeide. Vi trenger all den høgscoleutdanninga vi kan få.

Vi vet det er viktig for HiNe å få opp studenttallet. Høgskolen har vært kreativ og opprettet mange desentraliserte tilbud. Sykepleierutdanninga i Sandnessjøen er ett av dem. Nå kan det virke som om det ikke var så smart, og at de motforestillingene HiNe ble møtt med da skolen lanserte sitt nye tilbud i Sandnessjøen var velbegrunnede.

Det som burde være høyst prioritert av alle, er jo ei kvalitetsmessig god sykepleierutdanning, der studentene får praksisperioder med nødvendig oppfølging og veiledning. Slik sikrer helseinstitusjonene på Helgelands seg nok – og gode nok – sykepleiere i framtida.

Denne høsten ble da altså det første kullet tatt opp og den offisielle åpningen av studiet fant sted i sykehusets auditorium den 13. november 2000. Else Lid, den gang timelærer ved utdanninga forteller (i samtale vinteren 2013) fra åpningen:

«Og den politiske ankringa... og den breie interessa... I høve til opninga av studiet har eg tenkt at det er eit bilde på korleis dei skatta starten. Eg husker den dagen, det var ein forrykande stormdag. Men heile sjukehusauditoriet var fylt. Det var 13. november 2000. Det var mange politiske posisjoner som hadde trossa vêr og føre og møtte til opninga av studiet. Det var fleire ordførarar der, representantar frå fylket og fylkesråden for utdanning. Og dei hadde helsingar til studentane. Hurtigruta klarte ikkje å legge til kaia pga. av vêret. Det skulle vere kunstnariske innslag med Ove Larsen og to til ifrå Nesna. Dei vart henta utpå fjorden med ein sjalupp frå Hurtigruta. Dei kom og framførde sine kunstnariske innslag. Og studentane som da sjølv sagt også var til stades, ca. 33 studentar. Dei var heilt utslått over at dette vart så verdsett. Dei hadde nok ikkje noko slags forhold til dette anna enn at dei hadde takka ja til ei deltidsutdanning som dei såg kunne gå i hop med eit familieliv».

Bjørn Helge Hanssen, som var regionrådsleder den gang hadde denne hilsningen på åpningsdagen – etter tillatelse fra Hanssen gjengis den her i sin helhet:

«Kjære alle sammen – Gratulerer med dagen!

Jeg tror neppe alle er klar over hvilken stor begivenhet vi i dag er vitne til – en desentralisert sykepleierutdanning lagt hit til Sandnessjøen er ikke bare et nytt skoletilbud blant mange andre tilbud. Høgskolen i Nesna har aldri tidligere kunnet gi sykepleierutdanning – slik at tilbudet er med på å styrke skolen og befeste at skolen skal og vil være en høgscole for hele Helgeland. På sikt vil tilbudet ganske sikkert føre til at Sandnessjøen sykehus vil

bli selvdekkende med sykepleiere – noe som vil være et klart konkurransefortrinn – ikke minst som det nå synes klart at staten vil overta sykehusene.

Også for kommunene som hører til sykehusets nedslagsområde vil denne utdanningen avhjelpe sykepleiermangelen – idet det er all grunn til å tro at de fleste av de som blir studenter på denne desentraliserte utdanningen, vil fortsette å bo og virke i regionen. Endelig – men ikke minst like viktig – den overveldende søknadsmasse viser at dette er et tilbud som er etterspurt i nærområdet – og som burde vært etablert for lenge siden. Jeg gratulerer dere som er kommet inn i år – og håper at de som ikke fikk plass i år kommer med sine søknader neste år.

På vegne av Helgeland Regionråd sier jeg meg svært glad for at vi har fått anledning til å bidra til at vi har fått dagens resultat. Det har vært en relativt lang kamp – men den beviser at dersom vi er mange som står sammen og når vi har en god sak (og det har vi jo som regel) så er det mulig å vinne fram overfor sentrale myndigheter.

Jeg ønsker alle lykke til i det videre arbeid!»

Ei sykepleierutdanning hadde altså sett dagens lys og åpninga kunne holdes. Den første Fagplanen hadde felles fane: *Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Nesna – Desentralisert grunnutdanning i sykepleie*. Det var altså denne fagplanen det første kullet fikk sin utdanning etter. Opptaket skjedde annethvert år, og i år 2002 ble det neste kullet tatt opp, fortsatt etter en fagplan i samarbeid med HiN – Høgskolen i Narvik. Ved oppbyggingen av sykepleierutdanningen ble det også nødvendig med godkjent kompetanse hos lærerstaben, med hovedfagskompetanse, master eller liknende. Ved oppstarten i 2000 var det kun 1 lærer med hovedfag – dette var Jorunn Hov. Per Kristian Roghell ble ved siden av Hov leid inn som faglærer og hadde i tillegg førstekompetanse. Else Lid ble også innleid som lærer. Men på dette tidspunktet var det kun Hov og Roghell som hadde godkjent undervisningskompetanse på høgskolenivå.

Etter hvert som nye kull ble tatt opp, ble det behov for flere lærere: Berit Mortensen (Jan – Des 2002), Kirsten Toft fra 2002/2004, Stig Sivertsen fra februar 2003, Kristin Sakshaug (2003) og Inger Opland 2005/2006.

Senere har Trude Jægtvik (2006), Tone Anita Lund (2007), Tiina Skyttä (2008), Julie Engelsnes 2008/2009, Toril Masvie (2010) og Linda Lysfjord (2012) kommet til. Og på kontorsiden: Rønnaug Trondsen (2008/2009), Åshild Martinsen (2009/2012) og Hege Meisfjord (2012 -)

Pr. oktober 2014 - ser staben ved Institutt for Sykepleierutdanning, slik ut:

Else Lid, Instituttleder

Per Kristian Roghell, Førstelektor

Jorunn Hov, Stipendiat

Stig Sivertsen, Høgskolelektor

Trude Jægtvik, Høgskolelektor

Kristin Sakshaug, Høgskolelektor

Tone Anita Lund, Høgskolelektor

Tiina Skyttä, Høgskolelektor

Toril Masvie, Høgskolelektor

Linda Lysfjord, Høgskolelektor

Hege Meisfjord, Førsteseekretær

Arnulf Kolstad, Professor II

Kari Kvigne, Professor II

Maria Storheil, Renholder

Allerede omkring 2004/2005 var det klart at Sykepleierutdanninga hadde for få kvalifiserte lærere. Flere hadde ikke masterutdanning. Det ble gitt muligheter for den enkelte å gå inn i masterprogram ved andre læresteder. Samtidig var det for få førstekompetente lærere (kun 1). I 2005 arbeidet daværende studieleder for å få etablert en professor II- stilling. Det ble gjort konkrete forespørsler til professorkompetente personer. En lyktes ikke da. Flere år senere ble behovet for flere førstekompetente påpekt av styreleder ved HiNe. Etter vedtak i styret ble denne saken fulgt opp av Instituttleder Else Lid. Arnulf Kolstad og Kari Kvigne ble ansatt i professor II-stillinger. Alle tilsatte lærere har pr. januar 2014 oppnådd sin mastergrad og har formell undervisningskompetanse på høgskolenivå. Fortsatt er akkrediteringskravet til førstekompetanse ikke innfridd, men arbeidet med dette pågår nå for fullt bl.a. med førstelektorprogram initiert av Instituttleder Else Lid.

I 2012 foretok Høgskolen i Nesna en omorganisering der institusjonens fagområder ble inndelt i institutter. Dekannivået ble fjernet – og fra nå av ble Sykepleierutdanninga organisert under Institutt for Sykepleierutdanning. Utdanningslederstillingen ble avskaffet og hvert institutt ved Høgskolen skulle ledes av en instituttleder. Else Lid ble 1.august 2012 tilsatt som den første instituttleder ved Institutt for Sykepleierutdanning.

Sekretariatsleder i Helgeland Regionråd, Bjørn Helge Hansen, mener forslaget til strategidokument er et skritt i riktig retning i forhold til et tidligere utarbeidet notat. Arkivfoto: Rolf G. Zimmermann

– Et skritt i riktig retning

HB • LEIF STEINHOLT

Bjørn Helge Hansen, sekretariatsleder i Helgeland Regionråd, mener forslaget til strategidokument for Helse Nord innebærer ei forbedring i forhold til strateginotatet som har blitt utarbeidet tidligere. Ei anbefaling til Helse Nord-styret som er sendt samtlige ordførere på Helgeland tar utgangspunkt i dette notatet. I notatet blir det lagt føringer som betyr at det ikke lenger skal være fødeavdeling ved alle de tre sykehusene på Helgeland.

– Jeg synes de'er på rett veg. Nå håper jeg på en fornuftig dialog framover, sier Hansen.

Samtidig ønsker han ei forsikring om at tankene i strateginotatet ikke er å regne som offisiell Helse Nord-politikk.

Infrastrukturen

I skrivet som er sendt Helgelands-ordførerne heter det at framtidige endringer av akutt- og fødeberedskapsen ikke må iverksettes før infrastrukturen på Helgeland er ferdig utbygd. Dette gjelder blant annet Helgelandskryssset, som neppe vil være på plass før minst ti år fram i tida.

– Vi ser det som umulig å fordele funksjonene – bortsett fra reint administrative – før Helgelandskryssset er ferdig. Før infrastrukturen er på plass kan vi ikke se på området som ett område, sier Bjørn Helge Hansen.

Satse i sør

På ett punkt savner Hansen ei formulering som sto i strateginotatet, men som ikke har kommet med i forslaget til strategidokument:

– I strateginotatet heter det at man vil satse spesielt på de to sørligste sykehusene, blant annet ut fra spørsmål om økonomi og pasientlekkasje. Ei slik formulering bør også stå i strategidokumentet Helse Nord-styret skal vedta, sier han.

Ber sykehuset prioritere nesnastudenter

Ifølge Rana Blad ber Helgeland Regionråd i et brev til Helgelandssykehuset om at sykepleierstudenter på Høgskolen i Nesna skal prioriteres foran sykepleierstudenter fra andre skoler når det gjelder praksisplasser på Helgelandsykehusene.

HB • JOHN H. ULVØY

Høgskolen i Bodø (HIB) har i mange år hatt avtaler med de fleste sykehusene i Nordland om praksisplasser for sykepleierstudentene ved skolen. Avtalen ble inngått da HIB var den eneste skolen i Nordland som hadde sykepleierutdanning. Dette har ført til at HIBs desentraliserte sykepleierstudenter i Rana har hatt prioritet foran alle andre når det gjelder praksisplass ved sykehusene på Helgeland, skriver Rana Blad.

– Si opp avtalen

Dette er en sak som Helgeland Regionråd vil ha endret. Sekretariatsleder Bjørn Helge Hansen har bedt Helgelandsykehuset si opp avtalen om praksisplasser, og fremholder at det er Høgskolen i Nesna sine sykepleierstudenter som bør prioriteres på Helgelandsykehusene.

– Vi mener at man bør prioritere disse studentene, ettersom de fleste bor i sykehusområdene ved Sandnessjøen og Mosjøen, sier Hansen til Rana Blad.

Bakgrunnen for brevet er at Høgskolen i Nesna i vår fikk beskjed fra sykehuset i Mosjøen om at HiNes studenter ikke kan tilbys praksis på grunn av avtalen med HIB.

Vil prioritere Nesna

Alstahaug kommune har bestemt at studentene fra Nesnas sykepleierutdanning skal ha prioritet foran studentene fra Rana, noe som vil gjelde fra høsten av. Kommunen og Høgskolen i Nesna arbeider nå fram en avtale for Nesna-studentene.

Rådmann Ottar Flølo sier til Rana Blad at avtalen lages fordi kommunen vil støtte den høgskolen som ligger på Helgeland.

Frykter rasering

Studieleder Anne Line Rognan ved HIBs sykepleierutdanning i Rana mener at utdanningstilbudet kan bli rasert.

– Hvis det blir færre praksisplasser i forhold til studentmengden kan det føre til at vi må redusere student antallet.

Dette kan i sin tur føre til at stillinger blir lagt ned, og da snakker vi om nedbygging av et faglig sterkt studium, sier Rognan til Rana Blad.

Rana pleier å ha ti til 12 studenter i praksis i Sandnessjøen.

HiNe har nettopp doblet antall sykepleierstudenter som studerer desentralisert i Sandnessjøen. Disse vil begynne til høsten. Rektor Arna Meisfjord sier til Rana Blad at det ikke vil bli enda større kamp om praksisplassene selv om studenttallet er doblet. Hun mener tilgangen på praksisplasser for begge skolene er god nok.

Vi mener at man bør prioritere disse studentene, ettersom de fleste bor i sykehusområdene ved Sandnessjøen og Mosjøen.

Bjørn Helge Hansen
i Helgeland Regionråd

Direktør ved Høgskolen i Bodø, og styreleder for Helgelandsykehuset, Frode Mellemvik, sier han ikke har noen forståelse for at avtalen med sykehusene ikke skal fortsette. Han begrunner dette med at HIBs sykepleierstudier er bygget opp til å bli det beste i Nord-Norge i løpet av de siste 20 årene.

Viderefører krav

Det er imidlertid ikke opp til Helgelandsykehuset å si opp avtalen med høgskolen i Bodø. Avtalen ble nemlig overdratt fra fylket til staten, da den overtok kontrollen over sykehusene. Da er det isteden opp til Helse Nord RHF.

Bjørn Helge Hansen vil dermed videreføre oppsigelseskravet til Helse Nord.

– Jeg vil også drøfte saken med Marit Eskeland, Administrerende direktør i Helse Nord RHF. Når hun kommer til årsmøtet i Helgeland Regionråd, sier Hansen til Rana Blad.

ulvøy@hbblad.no

75070381

Strid om praksisplassene

Ved oppstarten av utdanninga var Sandnessjøen Sykehus sterkt involvert, både når det gjaldt lokaliteter, faglige innspill og ikke minst praksisplasser. I utgangspunktet hadde jo Sandnessjøen Sykehus også behov for å rekruttere flere sykepleiere – og særlig da sykepleiere med lokal tilknytning – nettopp med tanke på å få beholde dem. Men som Arna Meisfjord var inne på var det nok om praksisplassene den bitreste kampen skulle stå, både faglig og politisk. I 2002 var de første studentene som begynte på Sykepleierutdanningen i 2000 kommet så langt i studiet at de skulle ut i praksis i spesialisthelsetjenesten. Denne situasjonen var det nok som for alvor aktualiserte striden om utdanningsinstitusjonenes tilgang til praksisplasser, en kamp som skulle vise seg å bli langvarig. Og midt i denne kampen skulle Bjørn Helge Hansen og Marit Hermstad stå.

Marit Hermstad mente også at det var kapasitet til å tilby praksisplasser. Men hun møtte motstand. Hovedsakelig kom motstanden fra Bodø – men også fra Specialisthelsetjenesten i Vefsn – som mente at de ikke kunne bistå med flere praksisplasser. Hun forteller også om tøffe tak – om planer for hvordan praksiskabalen skulle løses – og om møter på øverste hold i sakens anledning. Hun tegner bilder av en sykehusenhet som var hardt skviset, og forklarer noe av motstanden i relasjon til dette. I praksis ble løsningen slik at Høgskolen i Bodø fikk en slags prioritet til praksisplassene i spesialisthelsetjenesten, en forrang som de hadde til i 2009.

Det gikk i aller høyeste grad politikk i dette og kampen foregikk på flere arenaer. Man kan kanskje tenke at Høgskolen i Bodø så det som sin oppgave å forsvare et slags revir – slik Bjørn Helge Hansen, i sin rolle som sekretariatsleder for Ytre Helgeland Regionråd - uttrykte dette i en artikkel i Nordlandsposten 2.mars 2000.

Strid om sykepleierutdanningen

Det er uenighet om sykepleierutdanningen på Helgeland. Ifølge sjefsykepleier Marit Hermstad Løvlien i Sandnessjøen, er sykepleierutdanningen på Nesna nødvendig for regionen. Foretaksdirektør Jan Erik Furunes for Helgelandssykehuset, mener derimot at det er for mange sykepleierstudenter.

Foretaksdirektør Jan Erik Furunes for Helgelandssykehuset mener det er for mange sykepleierstudenter.

- For mange studenter

Det for få sykepleiere i Nordland, men for mange sykepleierstudenter, ifølge Furunes. Etter at det ble funnet en løsning på praksisplass-problematikken, skrev direktøren i Helseforetaksnytt at det er en overkapasitet på sykepleierstudenter i Nordland fylke. «Sykepleierutdanningen i regi av Høgskolen på Nesna skulle være et supplement på Helgeland... I praksis ble det overkapasitet».

- Mener du at det er nok sykepleiere i Nordland?

- Nei, flaskehalsen er selve praksissiden, behovet for sykepleiere er like stort. Høgskolene har

Utdrag fra artikkel
Brønnøysunds Avis august 2002

Men Marit Hermstad «talte Roma midt imot»:

Helgelandets Blad 28. - 29. august 2002

Folkemøte om kraftverk

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Salten Kraftsamband AS vil arrangere folkemøte om bygging av kraftverkene Smibelt og Storvått ved Gjervalen i Rødøy og uavhengige av hverandre. Planene innebærer flere reguleringer, overføringer og bekkinntak i området nord og sør for Gjervalen. Prosjektområdet ligger hovedsakelig i Rødøy kommune, men berører også et lite område i Lurøy. Det er beregnet at utbyggingen vil gi 168 GWh ny kraft per år.

prosjektet og gjort rede for saksbehandlingen av konsekvenssoeknaden. Møtet vil bli holdt på Øresvik skole i Rødøy første kommende tirsdag.

Salten Kraftsamband AS har søkt om konsesjon for å få

bygge kraftverkene Smibelt og Storvått ved Gjervalen i Rødøy. Begge kraftverkene er planlagt i fjell, og uavhengige av hverandre. Planene innebærer flere reguleringer, overføringer og bekkinntak i området

det nord og sør for Gjervalen. Prosjektområdet ligger hovedsakelig i Rødøy kommune, men berører også et lite område i Lurøy. Det er beregnet at utbyggingen vil gi 168 GWh ny kraft per år.

Søknaden med konsekvensutredning er sendt på høring. Fram til 25. oktober vil den også ligge ute til offentlig gjennomsyn ved kommunekontorene i Rødøy og Lurøy kommuner og på Øresvik skole.

- Vi kan ta imot sykepleierstudentene

Det sier sjefsykepleier Marit Hermstad Løvlien i Sandnessjøen. Foretaksdirektør for Helgelandssykehuset, Jan Erik Furunes, mener derimot at det ble for mange sykepleierstudenter etter at Nesna kom inn i bildet.

HB - LINDA REINHOLDTSEN

Fra helsemiljøet på Mo i Rana, deriblant fra foretaksdirektør Jan Erik Furunes, har det kommet en rekke meningsutspill om at det ble for mange sykepleierstudenter etter at Høgskolen i Nesna (HiNe) startet opp med sykepleierutdanning. Høgskolen i Bodø (HiBo) har sykepleierutdanning på Mo i Rana, og det har ført til en konkurranse mellom utdanningene for å få plass til sine praksisstudenter. Rektoren ved HiBo, Frode Mellemvik, er også styreleder for Helgelandssykehuset. Også han har tatt til orde for at det ikke burde være sykepleierutdanning på Nesna.

Oppklaringsmøte
4. juli ble det avholdt et oppklaringsmøte mellom de to sykepleierutdanningene og Helgelandssykehuset. Bakgrunnen var at Helgeland Regionråd hadde bedt om oppsigelse av praksisplassutalen mellom sykehusene og sykepleierutdanningen i Rana. Dette for å sikre sykepleierstudentene ved HiNe praksisplass. Man kom fram til en løsning som sikret praksisplasser til både sykepleierstudentene fra Nesna og Høgskolen i Bodøs avdeling i Rana. Antallet praksisplasser skulle økes, og hovedvekten av denne økningen vil ligge ved sykehuset i Sandnessjøen.

- Det ble presisert at det er kapasitet på Helgeland til å ta i mot

Sykepleierutdanningen på Nesna er nødvendig for regionen, sier Marit Hermstad Løvlien som er sjefsykepleier ved Helgelandssykehuset, avdeling Sandnessjøen.

studenter både fra Nesna og Bodø, sier sjefsykepleier Marit Hermstad Løvlien ved Helgelandssykehusets avdeling i Sandnessjøen. Løvlien sitter fra møterferat. Hun er opptatt av å skrinlegge meningskonflikten som har vært, og heller jobbe framover for å sikre gode praksisplasser til studentene.

- Det er viktig å få bilagt det inntrykket at det er en strid, for det tjener ingen. Det er bare med på å skape usikkerhet blant studentene, sier Løvlien til Helgelandets Blad.

Faglig forsvarlig
- Det er laget en plan for hvordan vi skal ta imot alle studentene, fortsetter Løvlien. Hun er overordnet ansvarlig for å organisere og tilrettelegge praktisk

undervisning for sykepleierstudentene som kommer til Sandnessjøen, og mener det er innenfor faglig forsvarlige rammer.

- Hvis ikke kunne vi ikke tatt imot studentene.

Marit Hermstad Løvlien kjenner seg ikke igjen i beskrivelsen av at det nå er overkapasitet i sykepleierutdanningen i vårt område.

- Vi skal klare å ta imot alle studentene som skal ha praksis hos oss. Lenge før det ble snakk om Helgelandssykehuset har vi hatt problemer med å rekruttere sykepleiere til ytre Helgeland. Det er for få sykepleiere her, og jeg har inntrykket av at det samme gjelder innenfor kommunal sektor. Det var noe av bakgrunnen for at regionrådet i sin tid ønsket sykepleierutdanning på

Nesna. For folk som bor på ytre Helgeland er det nå raskere å ta deltidsutdanning. Det er en fordel spesielt for utkantkommunene som nå kan rekruttere egne folk. Etablerte folk med lokal tilknytning blir gjerne værende, og dette skaper stabilitet i helsevesenet.

- For mange studenter
Det for få sykepleiere i Nordland, men for mange sykepleierstudenter, ifølge Furunes. Etter at det ble funnet en løsning på praksisplass-problematikken, skrev direktøren i Helseforetaksnytt at det er en overkapasitet på sykepleierstudenter i Nordland fylke. «Sykepleierutdanningen i regi av Høgskolen på Nesna skulle være et supplement på Helgeland... I praksis ble det overkapasitet».

- Mener du at det er nok sykepleiere i Nordland?

- Nei, flaskehalsen er selve praksissiden, behovet for sykepleiere er like stort. Høgskolene har som oppgave å betjene samfunnet. I denne saken veltes isende for problematikken over på andre virksomheter. Vi vil ikke ha problemene i fanget når det er for mange studenter, sykehusdriften og pasientbehandlingen blir satt under ekstra press.

- Men nå viste det jo seg at det var praksisplasser til studentene.

- Ja, men vi har nåttet stu hver stein og vi har strukket oss veldig langt for å finne plass til alle, avslutter foretaksdirektør for Helgelandssykehuset, Jan Erik Furunes.

lv@hbblad.no 75070312

Det stormet virkelig rundt denne saken, og man må beundre både Bjørn Helge Hansen og Marit Hermstad for deres engasjement for Sykepleierutdanningen i Sandnessjøen, HiNe.

Lokal studieleder - Roghelltida

Etter hvert krevde Høgskolen i Narvik at det skulle være en lokal studieleder, og høsten 2002 ble Per Kristian Roghell tilsatt som studieleder/utdanningsleder ved Sykepleierutdanninga, HiNe. Roghell hadde lang erfaring innenfor de fleste områder av sykepleie, og bred erfaring fra undervisning i universitets- og høyskolesektoren både på bachelor og hovedfag-/masternivå.

Guru fra Hemnes

Per Kristian Roghell (50), opprinnelig fra Hemnesberget, har 20 år i Tromsø der han har undervist både ved høgskolen og ved universitetet. I tillegg har han undervist ved universitetet i California i San Francisco. Sin praksis har han fått ved alle avdelingene ved Universitetssykehuset, fra psykiatrisk sykehus og fra eldreomsorgen i Tromsø.

Studieleder

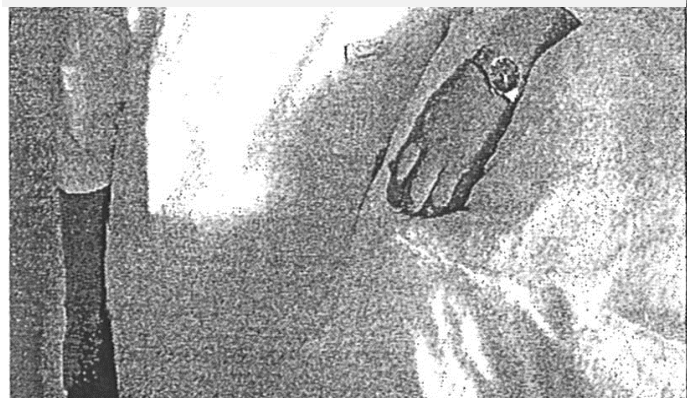
Foreløpig har han tittelen førstelektor, men etter det vi forstår vil han i løpet av høsten overta som studieleder ved utdanningen i Sandnessjøen.

Per Kristian har etter hvert fått en viss status som guru innen sykepleierutdanningen i Norge, og mange høyskoler har derfor ønsket å knytte ham til sin stab. At han valgte HiNe og Sandnessjøen har kanskje noe med at han alltid føler seg på parti med de minste og svakeste, og at han føler at hans faglige syn best får utvikle seg i de små enheter.

STUDIELEDER: – Jeg setter min ære i å motvirke akademisk toskeskap, sier sykepleielærer Per Kristian Roghell. Fra høsten av blir han studieleder ved sykepleierutdanningen i Sandnessjøen. (Foto: Martin Jøsevold)

Helgelands Blad Juli 2002

Roghell hadde også initiert og undervist ved videreutdanninger både i aldring og eldreomsorg og psykisk helsearbeid. Han hadde i lang tid arbeidet med temaene kropp og livserfaring, med aids-problematikk og med aldring. Det som kjennetegnet hans arbeid var den kritiske forståelsen av den rådende sykdoms- og helseoppfatning. Ved Per Kristian Roghells ansettelse som studieleder/utdanningsleder, ble – som tidligere nevnt - arbeidet med den første selvstendige fagplanen initiert og gjennomført. Og fra 2005 kunne Høgskolen i Nesna drive sykepleierutdanning etter en egen fagplan.

Per Kristian Roghell ble nok den som «formet» utdanninga til ei utdanning som i mange år ble stående som ei tilnærming til sykepleie der både tradisjon og fornyelse stod sentralt, og der kunnskap og personlig dannelse var likeverdige perspektiver. Han representerte på mange måter en nytenkning innen sykepleien – en alternativ tenkning som var inspirert av bl.a. Kari Martinsens sykepleietenkning. Per Kristian Roghell evnet så til de grader å engasjere sine tilhørere, enten det var studenter eller kollegaer. Man kunne være enig eller uenig - men man kunne aldri stille seg likegyldig i Roghells nærvær.

Jorun Hov skisserer hvordan han kom til den første forelesninga:

«Eg hugsar den første gongen Per Kristian kom og skulle ha undervisning. Han fortalte om utdanninga og la det fram for til studentane. Han kom med bibelen under armen, og eg lurte på korleis dette ville bli mottatt. Han hadde ikkje da – og heller ikkje seinare - med seg noko ark eller manuskript. Ikkje slik som eg, når eg kom, og nærmast hadde kvart ord nedskrive.

Men det var dette med bibelen under armen! Og eg kunne sjå at studentane tenkte: «Kva var dette for noko»? – Det var uvant og uvanleg.

Han begynte med den barmhjertige samaritan og utgangspunktet for utdanninga. Og dette gjorde han i det første møtet der det var folk frå Nesna - der planene vart lagt fram. Hanne Davidsen var sikkert der, sikkert rektor og truleg nokon frå Narvik. Han gjorde det same da og har gjort det i alle år i forhold til studentane - for å poengtere utgangspunktet».

Undertegnede hadde en liknende erfaring fra det første møtet med førstelektor Per Kristian Roghell:

«Kan kroppen huske?

Det var i 2002 og jeg husker foredraget. Jo, det begynte så visst med en rystelse. Foredragsholderen – Per Kristian Roghell - var utradisjonell – og jeg våknet virkelig. Foredraget ble ikke presentert med noen imponerende powerpointpresentasjon. Slik jeg husker det i dag var det heller ikke det som ble sagt som rystet meg mest – men

måten det ble sagt på. Bare liketil, så naturlig, så rett fram – som om det ikke kunne være annerledes.»

Som regel søkte man en forklaring, en vitenskapelig årsaksforklaring på fenomenet. Og selv om man ikke nødvendigvis var direkte uenig, så forundret det nok mange at ikke foredragsholderen kom med en uttømmende bakgrunn og redegjørelse for sine påstander, slik man vanligvis forventet. Undertegnede møtte Roghell ved flere anledninger etter dette, oftest som kontaktsykepleier for studenter i praksis:

«Hvem er han?» spurte mine kollegaer.

Som en *Sokrates* kom han – og det var nok nettopp det man tenkte, for veiledningene med Roghell fikk ofte form av dialog. Det ble behagelig å være kontaktsykepleier – ja på en måte ble det slik at han ikke bare veiledet studenten - men også andre som var tilstede.

Per Kristian Roghell innledet altså sin første forelesning med liknelsen om den barmhjertige samaritan. For som Kari Martinsen mener Roghell at sykepleiers kjerne ligger i dette at livets grunnvilkår utgår fra appellen fra den andre, fra uselviskheten, medfølelsen og barmhjertigheten. Fra dette at vi er overlatt til hverandre – i tillit. Tidlig i studiet introduserte han både Kari Martinsen og Knud Ejler Løgstrup. Løgstrups suverene (spontane) livsytringer (Løgstrup 1997: s.111-123) hører med til livets grunnvilkår - tilliten, talens åpenhet, barmhjertigheten, medfølelsen og håpet. For sykepleieren er det grunnleggende å få innsikt i at disse livets grunnvilkår er uunnværlige i menneskets liv hvis livet skal kjennes verdt å leve.

Roghell har som pedagog store fortrinn og har mot til å være annerledes. Alle som har overvært et foredrag eller en undervisningstime har erfart dette. Ikke bare bruker han Bibelen, slik Jorunn Hov fortalte om, men ofte understrekes poengene med drama og kroppslige uttrykk. I timene høres ofte både rop og skrik, musikk, sang og dans. I fortellingen (over) fra undertegnades første møte med Roghell, sies det slik: «*Som en Sokrates kom han*». Sokrates var jo også kjent for sine dialoger, selv om det var Platon som skrev dem ned. Roghell veksler ofte mellom *dialog* i møte med enkeltstudenter og i klasserommet og lange *monologer* der tematikken trenger å belyses i lange tankerekker.

En student beskrev sitt første møte med Roghell slik:

«Han var høylytt, bustete, lattermild og absolutt i en klasse for seg. Han var ulik alle andre jeg har møtt. Han sa nok mye klokt denne første dagen. Det var som om han spådde de neste 4 årene for oss. Vi lo. I ettertid ser jeg, han hadde rett i alt han sa og i alt han spådde. Det viste seg etter hvert at han hadde mer «peiling» enn det jeg denne første dagen forsto. Han var en veldig kunnskapsrik mann, med mange meninger. Han gjorde et stort inntrykk på meg, og jeg fikk mye å tenke på. Jeg husker tilbake på

denne første dagen, da han kastet håndspriten i søppelbøtta, som det første tiltaket han gjorde da han kom inn i klasserommet. Vi måtte, men ingen sa noen ting som helst. Jeg tror vi alle forsto at vi burde lytte til det han sa. Det ville nok kanskje engang gi mening».

Gjengitt etter tillatelse

Et annet pedagogisk særtrekk hos Roghell er hans veiledning i refleksjon slik at studenten nettopp kan vokse og komme til nye erkjennelser om sitt eget liv og erfaring. Per Kristian Roghell evner på mesterlig vis nettopp det som de tidligere fagplanene beskrev:

«Det gir mulighet for å tenke den egne erfaring inn i faget, som igjen vil være med å danne grunnlaget for fastholdelse og utvikling av det gode blick, de gode hender og en nærværenhet til det lidende menneske. Det er derfor i fagplanen lagt avgjørende vekt på å skape rom for den erfaring som den enkelte student sitter inne med, og la denne erfaring danne basis for personlig og faglig utvikling. Personen og sykepleien kan ikke sees adskilt».

Med sin lange erfaring hadde Roghell relasjoner til flere viktige personligheter innen sykepleiefaget – også til Kari Martinsen. Derfor kjente han godt til hennes betydning for norsk sykepleie, som vi skal se nærmere på i neste kapittel. Med sin brede og sterkt faglig profilerte kontaktflate, lyktes Roghell i å få mange fagpersoner til Sandnessjøen, både til undervisning, seminarer og konferanser. Ved siden av Kari Martinsen kan nevnes Herdis Alvsvåg, Anders Lindseth, Åshild Fause, Sissel Lisa Storli, Tom Kjær m.fl. Judy Rankin ble en viktig bidragsyter ved videreutdanningene og ikke minst ved praksisstudiene i Sør Afrika, som Roghell satte i gang og hadde ansvar for.

I dag må man forundre seg over hva Per Kristian Roghell fikk til. Og fortsatt er det nok slik at man undrer seg over dette. Gjennom sitt engasjement og sin faglige innsikt, fikk han «stabet på beina» en sykepleieutdanning som sto aldeles på egne bein – om enn kanskje ikke så støtt – viser det seg i dag. Men gradvis forsto man også at han heller ikke sparte seg selv. I dag er vi flere som fortsatt undrer oss hvordan han så ofte kunne se andres problemer og utfordringer, men tilsynelatende ignorere hvordan det tærte på ham selv. For det måtte ha vært en kamp.

I sitt utrettelige arbeid for studentenes ve og vel vil nok mange karakterisere ham som pågående, utrettelig og kanskje kontroversiell. Men de gangene han gikk i «strid» var det alltid på fagets vegne. I ettertid forstår man at det nettopp var på grunn av dette og ikke på tross av – at han fikk alt dette til. Han var en mester i strategisk tenkning. Det var også han som alltid var i forkant, og det var han som identifiserte og pekte på hvordan de verdiene som lå til grunn for etableringen og det vi etter hvert oppfattet som det særegne ved denne

sykepleierutdanninga - til stadighet var truet. Han gjorde oss oppmerksom på at trusselen kom fra flere hold: både fra institusjonens egen manglende innsikt i sykepleiefagets egenart og av et stadig økende krav om å innordne seg i en rasjonell og effektiv systemverden. Det ble etter hvert innført flere administrative systemer som kanskje var hensiktsmessige for en lærerutdanning, men som slett ikke bare kunne overføres til vår sykepleierutdanning, ettersom det nettopp krevde en viss innsikt i fagets egenart.

Per Kristian Roghell trakk seg som utdanningsleder i 2008. Jorunn Hov overtok som utdanningsleder en kort periode før hun gikk over i stipendiatstilling. Etter Hov ble Else Lid tilsatt i utdanningslederstillingen. Nå fulgte en turbulent tid der sykepleierutdanningen måtte foreta mange endringer. Begrunnet bl.a. i kravene i det nye Kvalifikasjonsrammeverket ble det innført flere nye administrative systemer. Det ble i denne forbindelse også nødvendig med en ny fagplan. Samtidig reduserte man antallet samlingsuker for studentene. Alt i alt betydde disse endringene at rommet for å bevare en egenart ble innskrenket.

Kari Martinsens betydning i norsk sykepleie

Professor i sykepleievitenskap Kari Martinsen skriver i boka *Fra Marx til Løgstrup* (Martinsen 1993: s.90): «Vi lærer ikke kjærlighet og medmenneskelighet, men vi lærer faget på en slik måte at kjærligheten og medmenneskeligheten får rom».

Kari Martinsen har blitt kritisert for å forpurre både profesjonskamp og kvinnekamp. Hun ble født i Oslo 1943. Etter sykepleierutdanning og praksis innen psykiatri, gjennomførte hun studier innen psykologi, fysiologi og filosofi. Hun har magistergrad i filosofi og er doktor Philos.

Som ferdig utdannet sykepleier reagerte hun tidlig på de teoriene hun var blitt presentert for gjennom sykepleieutdanningen. Hun kritiserte disse teoriene for at de var mer opptatt av begrepsdefinisjoner, tekniske oppgaver og kategorisering - og ikke belyste hva pleie og omsorg egentlig handlet om.

I over 30 år har hennes tanker preget nordisk sykepleie. Kari Martinsen er antagelig den mest anerkjente sykepleietenker og forsker i Norden i vår tid. Internasjonalt har Kari Martinsen samarbeidet med vitenskapelige og pedagogiske miljøer i Norden, Europa og USA. Hun er utnevnt til Ridder av 1. klasse av Den Kongelige Norske St. Olavs Orden for hennes innsats innen sykepleie/filosofi. Da hun på slutten av 1970-tallet uttalte seg kritisk i debatten omkring

utdanning av sykepleiere og hevdet at sykepleieryrket alltid har stått i en konflikt mellom omsorgen for de syke på den ene siden og utviklingen av sin egen profesjon på den andre, ble det for mye for Norsk sykepleierforbund (NSF), og hun ble utestengt fra fagforbundet. Hun hadde (har) også et samfunnskritisk perspektiv og oppfordret sykepleiere til ikke bare å være barmhjertige samaritaner – men til også å være politiske samaritaner – nettopp med tanke på at sykepleiens kjerne og sykepleiens virksomhet skulle få gode vilkår.

I 1993 ba NSF Kari Martinsen offentlig og offisielt om unnskyldning.

Per Kristian Roghell delte mye av Kari Martinsens forståelse og brakte forståelsene til Sykepleierutdanningen, ved HiNe. Senere har Martinsen blitt hentet til HiNe i forbindelse med seminarer og forelesninger, også etter at Roghell gikk av som utdanningsleder.

Tenkningsgrunnlag og tilnærming

I prosjektbeskrivelsen for dette arbeidet er spørsmålet om det vitenskapsteoretiske ståstedet gjort til et poeng. Det er formulert omtrent slik: Hva var det vitenskapsteoretiske ståstedet ved etableringen av utdanninga, og på hvilken måte kan man identifisere et vitenskapsteoretisk ståsted i de tidlige fagplanene? Dette er et vanskelig spørsmål. Studerer man imidlertid f.eks. de tidlige pensumlistene kan man nok øyne nettopp den retningen som Roghell forsøkte å gi utdanningen. Og kanskje er tenkningsgrunnlaget i den første egne fagplanen et enda bedre eksempel på det. Dette vil bli sett nærmere på i neste kapittel.

Gradvis vokste det fram i kollegiet en slags felles forståelse av hva slags tenkningsgrunnlag og tilnærming man ville «stå» for. De første som ble engasjert som lærere i sykepleierutdanninga hadde nok likevel ikke så *bevisst* et forhold til vitenskapsteori og «retning». Kun to av lærerne hadde i starten universitær bakgrunn.

Else Lid forteller - i en samtale høsten 2013 - fra sin første tid i utdanninga:

«Eg gikk då på HiNe og tok PPU og skulle ha praksis for min eigen del. Dette var på slutten av mi utdanning, og eg hadde sett føre meg at eg skulle ha praksis på Alstahaug vidaregåande skule, så det var heilt tilfeldig at eg kom inn som lærar. Men så starta denne utdanninga opp i november, og eg skulle ha praksis utpå vårparten. Eg søkte då til dekan om eg kunne få ha praksis på sjukepleiarutdanninga. Det fekk eg ja til og fekk då tildelt elleve timar undervisning om sjukepleievitskap! Eg hugsar at dette var i januar 2001, for tidlig i januar hadde eg bihole-operasjon, og eg var eigentleg heilt

«svingstang» då eg satt og leste meg opp for å planlegge undervisninga. Eg pløgde meg gjennom Merley Ponty, hugsar eg. I alle fall - dette med sjukepleievitskap –det var heilt nytt, og eg måtte arbeide mykje for å få et grunnlag. Merley Ponty sto på pensumlista! Og dette med fenomenologi hadde eg aldri hørt om før. Kari Martinsen hadde eg heller ikkje noko kjennskap til - i den forstand - så eg hadde eit forferdelig arbeid med å lese meg opp. Eg trur undervisninga skulle vere i februar. Sjølv om eg ikkje hadde noko forhold til dette frå tidligare, så vart det slik at då eg kom inn og fekk formidle mitt fag og konsentrere meg om det, så vart eg heilt «selt». Eg syntes det var festlig og utruleg spennande å få lov til å berre konsentrere meg om sjukepleiefaget. Det var sånn stas!»

Spørsmål om vitenskapsteoretisk ståsted er særdeles vanskelige spørsmål. Man kan kanskje tenke og tro og mene. Men noen ganger må man innse at liv og lære ikke går hånd i hånd. Den enkelte fagperson kan nok hevde å ha en vitenskapsteoretisk forankring – eller en erkjennelse av hvordan ens kunnskap/viten er framkommet og hvor i vitenskapsteorien den er forankret. Langt vanskeligere blir det nok å gjøre dette gjeldende for et helt kollegium. Her er det nok også et spørsmål om den enkelte fagperson selv er seg dette bevisst. I bakgrunnen for søknaden om disse partnerskapsmidlene sies det at bachelorutdanninga har lagt vekt på ei fenomenologisk/hermeneutisk tilnærming i danning og utdanning til sjukepleie – men at man ikke har maktet å kommunisere dette til omgivelsene. Ja – at man også strever med å kommunisere og bevisstgjøre dette for oss selv. Derfor var hensikten med dette arbeidet også å forsøke å beskrive dette tankegrunnlaget – nettopp for å øke bevisstheten hos den enkelte lærer og derigjennom tydeliggjøre en/vår egenart som sykepleierutdanning.

I kapittelet over har jeg forsøkt å beskrive hvordan Roghell med sin tilstedeværelse, sin innsikt og sitt aldri hvilende engasjement - kontinuerlig fulgte opp dette at vårt tenkningsgrunnlag skulle gå hånd i hånd med teoretisk undervisning og praksis. Lærermøtene var preget av en kontinuerlig refleksjon og vurdering av både undervisning og veiledning. Dette betydde også et kontinuerlig kritisk blick på de forordninger som kom utenfra, også fra vår egen administrasjon. Ingen andre – uansett hvor mye de vil – kan makte å forvalte denne kombinasjonen av kunnskap, innsikt, mot og tilstedeværelse – et liv i sykepleiefagets tjeneste.

Enten vi liker det eller ikke må vi nok erkjenne at denne tiden er forbi.

Riktignok sies det også nå at man i utdanninga vil legge vekt på studentenes egen livserfaring og gi studentene et innenfraperspektiv i møte med den som trenger pleie og omsorg. Men hva betyr dette? Hva forutsetter det og hva kreves det av oss som lærere? Og ikke minst: hva kreves det av rammer og ressurser? Røghell understreket da også gang på gang i de årene han var studieleder/utdanningsleder, at det ikke her ikke kunne være tale om en ideologi som kunne vedtas.

Vitenskapsteoretiske retninger

Ulike vitenskapsteoretiske retninger legger føringer på hvordan man forstår kunnskap, kropp og sykdom. Grovt sett deler man kunnskap i to hovedretninger:

- Naturvitenskapene – søken etter absolutt kunnskap, årsaker og forklaringer og lovmessigheter
- Hermeneutikken – virkeligheten/kunnskapen må tolkes ut fra konteksten, forsøker å avdekke mening, hvordan det kan være for mennesket å erfare å være syk

Sykepleiefaget er et fag som består av både kunnskap hentet fra naturvitenskapene og fra hermeneutikken. Men for nettopp å kunne forholde seg til konteksten trenger sykepleien også samfunnsvitenskapen, som noe forenklet kan sies å ha en mellomposisjon mellom natur- og humanvitenskapen.

Samfunnsvitenskapen belyser nettopp fagets kontekst og bidrar slik til å påvirke sykepleiefagets kår. Kjernen i sykepleien handler om møtet mellom pasient og sykepleier. Men for at kjernen i sykepleien skal få gode vilkår handler det også om hvordan man organiserer og leder tjenesten og om hvilke rammer, ressurser og helsepolitiske føringer som ligger til grunn.

Dette trenger sykepleierstudentene kunnskap om, i tillegg til kjennskap til hvilke lover som regulerer både studenten, sykepleieren og den tjenesten man utøver sin sykepleie i.

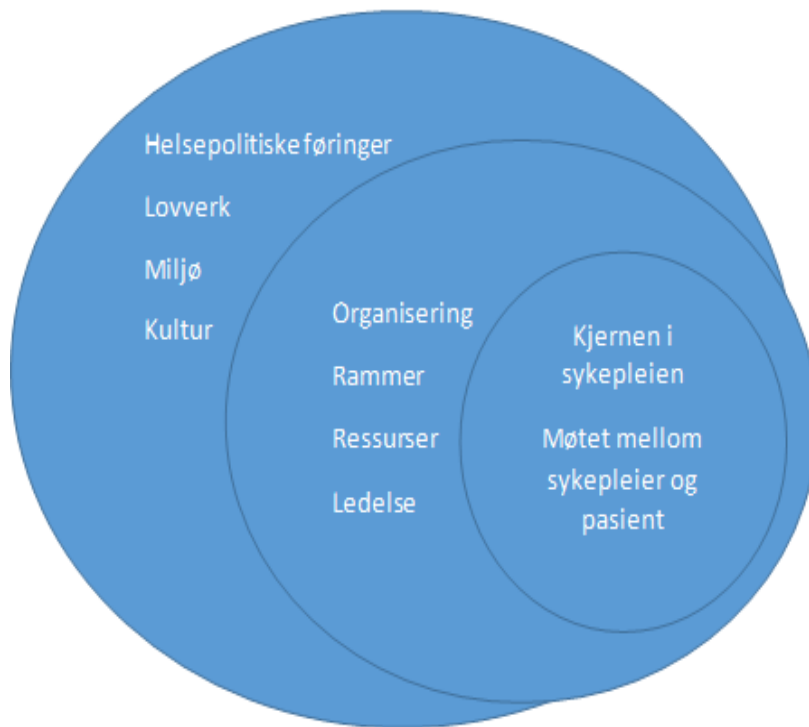
Dette forholdet kom også tydelig fram i fagplanene før 2011:

«Gjennom å beskrive og diskutere sykepleiens historiske og filosofiske grunnlag og de ulike samfunnsmessige betingelser sykepleien til enhver tid eksisterer under, søker en å få frem sykepleiefagets grunnleggende og uforanderlige kjerne; at noen alltid er i behov av pleie. Denne noen er pasienten, i utgangspunktet en fremmed for

sykepleieren, men som gjennom sin appell om å bli tatt vare på, er en som likevel vedkommer sykepleieren. Avhengigheten av andre er ikke minst tilstede når vi er syke eller lider. I lidelsen påkalles nestekjærligheten og barmhjertigheten fra andre. Pasienten må ha tillit til at sykepleieren har faglig og moralsk kompetanse til å hjelpe, uansett hvilken situasjon pasienten er i. Uten en slik tillit, vil pasienten kunne gå til grunne. Sykepleieren kan som menneske ikke unngå å engasjere seg oppriktig i

pasienten. Heri ligger også sykepleierens forpliktelse og solidaritet med den som lider».

Men det handler i enda større grad om hva slags kunnskapsideal som skal styre utdanningene – hva vi som formidlere av sykepleiekunnskap legger vekt på. Og i søknaden om partnerskapsmidler sier man altså at vi legger vekt på ei fenomenologisk/

hermeneutisk tilnærming til danning og utdanning.

Det er store ord, og vi må vel med hånden på hjertet innrømme at dette er en problematisk påstand. Dels fordi man som nevnt neppe kan gjøre dette gjeldende for alle i kollegiet og dels fordi både faget selv og utdanningen er underlagt et stadig økende krav om effektivitet, rasjonalitet og produktivitet. Kanskje kan man si at tilnærming og metoder ikke handler om ytre krav. Men på et eller annet punkt vil tenkningsgrunnlaget likevel påvirkes av de ytre rammene. Rasjonalitetens språk sniker seg inn og gjør noe med hvordan vi tenker om sykepleie (Martinsen og Eriksson 2009). Derfor står slike ytre systemkrav som regel i fundamental motsetning til den tilnærming man ønsker når verdigrunnlaget i fagplanen er slik:

«Refleksjon over egne og andres livserfaringer vil være en vesentlig kilde til den form for kunnskap vi sjelden kan lese oss til i bøker. En slik kunnskap, fortrolighetskunnskap, er viktig å arbeide fram for å kunne utøve godt faglig skjønn i møte med enkeltmennesker. Studiet vil vektlegge studentens egen fortelling om livet og anerkjenne kroppens bevegelse i møte med andre.» (Utdrag, Fagplan 2014/2015)

Det gjør vondt å måtte erkjenne dette.

Når Kari Martinsen formulerer seg er hun inne på noe vesentlig: «... *vi lærer faget på en slik måte at kjærligheten og medmenneskeligheten får rom*». Det er nok nettopp denne måten som skal reflektere det vitenskapsteoretiske ståstedet og vår forankring. Og kan vi se noen avtrykk av det i våre fagplaner? I fagplanen for kull 2014 heter det bl.a.:

«Dannelsen til sykepleier er ikke bare spørsmål om studentens utdanning gjennom kunnskap og ferdigheter. Dannelse omfatter også etiske og moralske holdninger der studenten kan anerkjenne seg selv og sine egne livserfaringer i møte med andre. Dannelsen til modige og selvstendige sykepleiere vil omfatte en personlig utvikling. Studenten må gjennom studiet søke å lære seg selv og kjenne gjennom livets medgang og -motgang, livsglede og livslede. Sykepleiefaget fordrer en åpenhet fra studenten til å finne seg selv og sin egen veg i møte med andre. Refleksjon over egne og andres livserfaringer vil være en vesentlig kilde til den form for kunnskap vi sjelden kan lese oss til i bøker. En slik kunnskap, fortrolighetskunnskap, er viktig å arbeide fram for å kunne utøve godt faglig skjønn i møte med enkeltmennesker.

Studiet vil vektlegge studentens egen fortelling om livet og anerkjenne kroppens bevegelse i møte med andre. Læringsaktivitetene er mangfoldige og varierte og vil støtte opp under studentens ulike sanseopplevelser, deltakelse, egenaktivitet og innsats for et godt læringsutbytte og dannelse til en selvstendig og modig sykepleier.»

Fagplan 2014/2015

Og kanskje var dette enda tydeligere – ikke minst for studentene - i de tidligere fagplanene:

De som søker sykepleierstudiet har en mangfoldig bakgrunn. Noen kommer rett fra videregående skole, andre har tatt ulike utdannelser, andre igjen har erfaringer fra yrkesliv - også innenfor pleie- og omsorg. Erfaringene fra privat omsorgsarbeid er ulike, men alle har i større eller mindre grad opplevelser på dette området i forhold til barn eller eldre; alle har erfaringsbasert opplevelse av hva det betyr når sykdom, lidelse og død inntreffer i nær eller fjern familie.

Denne mangfoldige bakgrunn er av stor betydning for sykepleierutdanningen, først og fremst for å utvikle en personlig forståelse av sykepleien. Det gir mulighet for å tenke den egne erfaring inn i faget, som igjen vil være med å danne grunnlaget for fastholdelse og utvikling av det gode blikk, de gode hender og en nærværenhet til det lidende menneske.

Det er derfor i fagplanen lagt avgjørende vekt på å skape rom for den erfaring som den enkelte student sitter inne med, og la denne erfaring danne basis for personlig og faglig utvikling. Personen og sykepleien kan ikke sees adskilt. Den gode sykepleier er personlig engasjert, ikke først og fremst i et fag, men i anerkjennelsen av at den syke trenger han eller henne. Pasientene er som oftest fremmede, men de er gjennom sin appell om å bli sett, ens vedkommende.

Fagplan 2009/2010

I de tidligere fagplanene (2002 – 2010) var studiets mål forsøkt formidlet ved bærebjelker som kanskje kan sies utgjorde en vitenskapsteoretisk forankring. Per Kristian Roghell sier det slik i et dokument til Else Lid i 2006:

«De to første kullene fikk sin utdanning etter en fagplan fra Høgskolen i Narvik (jfr. Samarbeidsavtale mellom Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Nesna). Fra høsten 2002 begynte kollegiet gradvis å arbeide med omlegging av fagplan som i hovedsak innebar tre forhold (her refereres bare det første):

1. Studentevaluering av studiet som en personlig prosess, der en søkte å utvikle studentenes innsikt i å se sammenhengen mellom egne holdninger og reaksjoner, og de forhold i klassemiljø, praksisstudier og teoriundervisning som virket inn i situasjonen. Evalueringsprosessen dreide seg omkring begrepene relasjon – situasjon og kontekst. Den teoretiske forankringen til dette ble hentet fra Benner, Lindseth, Løgstrup, Martinsen og Levinas».

I en forkortet utgave – slik fagplanene ser ut i dag – er kanskje nettopp dette innenfraperspektivet - eller nedenfraperspektivet blitt diffust – dette at kunnskap og klokskap – den kjærlige sykepleien - vokser fra studentens egne livserfaringer? Det kommer selvsagt også an på øyet som ser.

Man har de senere år fått det travelt med å introdusere de naturvitenskapelige støttefagene. Man har fått økt press og mindre rom i og med at antall samlingsuker er redusert. Tiden man har på seg til å makte å formidle dette som utgjør kjernen i sykepleien – tankegodset – det vitenskapsteoretiske ståstedet - har blitt knapp, samtidig som kravet til å skulle produsere er skjerpet.

Ja – vi har nok på mer enn en måte fått en ny tid.

Veien videre

I et jubileumsforedrag i 2010 ved Sykepleierutdanningen i Sandnessjøen, holdt Anders Lindseth en utlegning av sin egen artikkel (Lindseth 2010) om personlig dannelse. Et av hans poenger her var at utdanningssystemet/institusjonene kan muliggjøre eller forhindre dannelse, men at skolen/utdanningssystemet ikke kan “ta seg av” dannelsen – fordi det nettopp er en personlig prosess. Han trakk også dette inn når han snakket om sykepleierstudentene og deres forutsetninger for å kunne bli gode sykepleiere. *“En kroppslig forankret åpenhet for livssmerte og en fordring om å møte lidelsen”* – *“at en selv ikke er på vei bort fra en livssmerte”* – er noen av de notatene jeg gjorde meg. *“Tid til refleksjon og til å forstå innenfra og ut”* – *“om å få tid og rom til å møte studentene”* til *“livet som våger seg frem”* og til *«ivaretagelsen i møtet»*.

I St.meld. 29 *Morgendagens Omsorg* fastholdes målet fra st.meld. 25 (2005-2006) – et mål om å heve det formelle utdanningsnivået i omsorgstjenestene gjennom å øke andelen av personell med høyere utdanning. Utdanningskapasitet, faglig bredde, samarbeid og tverrprofesjonalitet er strategier som skal sikre en framtidsrettet omsorgstjeneste:

«Studentene skal forberedes på å arbeide brukerrettet og lære prosesser som legger til rette for å styrke mestring, egenomsorg og funksjonsevne hos dem de senere vil møte i arbeidet. Ikke minst skal det felles innholdet i grunnutdanningene bidra til å nå målet om en dobbel identitet der kandidatene ser på seg selv ikke bare som utøvere av sin egen profesjon, men som del av et større velferdssystem der ulike profesjoner til sammen besitter nødvendig kompetanse.» St.meld.29 s. 92.

Hverdagsrehabiliterende metoder, velferdsteknologiske løsninger og miljøterapeutiske metoder framholdes som nye utfordringer som omsorgspersonellet må kunne møte. Og til dette trengs kunnskap om helhet i helse – og velferdstjenestene, kunnskap om lov- og regelverk, gode kommunikasjons og samarbeidsevner samt evne til å ta i bruk velferdsteknologi, sies det også i denne stortingsmeldinga.

Samtidig skal det satses på å styrke omsorgstjenestens eget kunnskapsgrunnlag – og det pekes på ulike arenaer for forskning og utvikling. I tillegg skal spesialisthelsetjenesten støtte og veilede kommunene samtidig som det skal lages *systematikk* for pasientforløp, kompetanseutveksling, oppgaveløsning og tverrfaglig samarbeid. (St.meld.29 s. 93). Det pekes altså på en utstrakt satsning på metoder, teknologi og systematikk samtidig som man påpeker behovet for individuelt tilrettelagte tjenester der omsorgsyteren forventes å kjenne til livshistorie, matvaner og kulturinteresse samtidig. I tillegg skal omsorgsyteren ha empatiske evner og etisk kompetanse og være bevisst egne holdninger og ubevisste verdier.

Man kan forstå at det hertil trengs mer enn doble identiteter!

Det er ambisiøse mål. Samtidig synes jeg å identifisere et fravær av vilje til å legge føringer for hvem som skal gjøre hva og hvordan ansvaret skal differensieres. Det kan synes som om alle skal kunne alt – være såkalt fler- og tverrprofesjonelle og utvikle disse doble identitetene.

Men enn så lenge forholder undertegnede seg til at sykepleiefaget fortsatt eksisterer som en egen profesjon og at målet er å utdanne sykepleiere som er rustet til å møte praksis med de utfordringer dette innebærer. St.meld. 29 peker på en rekke av disse utfordringene og på noe

av den kunnskap som fordres. Likevel er spørsmålet om hvordan denne kunnskapen skal vokse fram for å være bærende i sykepleiegjerningen – fortsatt høyst uklar.

Hva som i dag representerer disse kvalitative verdiene ved Institutt for Sykepleierutdanning, HiNe, kan det som sagt også være vanskelig å peke på, kanskje særlig ettersom de ytre rammevilkårene har strammet seg til. Sykepleierutdanningen under HiNe har hele tiden hatt tett praksisoppfølging. Denne tette praksisoppfølginga innebærer at læreren er tilstede på praksisstedet - og sammen med studenten hos pasienten - 2 hele dager i de lange praksisperiodene Dette har vært og er nødvendig, nettopp for å møte noen av de utfordringene som studenten stilles overfor i sitt møte med et helsevesen i stadig endring. Denne praksisoppfølgingen er ressurskrevende, men altså nødvendig og den utgjør en egenart hos oss som er særlig velkomment i praksisfeltet – især når trykket på praksisplasser øker (se kapitlet om kamp om praksisplassene). Høgskolen i Nesna kan være stolt av å ha bidratt til dette. Ved mange andre utdanningsinstitusjoner misunner de oss dette at vi har klart å holde fast på denne praksisoppfølgingen – for de siste 20 årene har sykepleierstudenter over hele landet etterspurt lærernes tilstedeværelse i praksis. *«Denne fanen vil jeg holde høyt og kjempe for»*, sa nåværende instituttleder Else Lid i et intervju vinteren 2013. Hun fortalte videre at det aldri hadde vært stilt spørsmål ved ressursene til denne praksisoppfølgingen fra administrasjonens (HiNe) side. Dette var under en samtale om hvilke endringer som måtte til for å oppfylle kriteriene i kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning. I denne samtalen trakk også Lid inn sitt eget engasjement omkring filosofen Levinas:

«Når vi blir var den andres ansikt, det er da den andre berører oss. Det er bekvemt å distansere oss, å ha ord og systemer, slik at vi slipper å forholde oss til både lidelsen og det som er sårbart» ..... «Det er det som er kjernen i sjukepleien – at vi klarer å stå nær sjukesenga og møte mennesket når det er sårbart. Og det er min intensjon å dyktiggjøre studentane til denne dedikerte oppgåva».

I dag er situasjonen en annen. Etter hva undertegnede har oppfattet, står nå også dette - et av de mest synlige kjennetegn på en slags egenart - for fall. Det dette arbeidet skulle være et forsøk på å identifisere og beskrive.

For Sykepleierutdanningen ved HiNe har det derfor vært – og er – utfordringer på flere områder. Noen av disse utfordringene har naturlig nok også vært å innordne seg administrative og organisatoriske «systemer» som ikke bare oppfyller

kvalifikasjonsrammeverket men også er tilpasset nye systemer ved Høgskolen i Nesna. For en liten utdanning har dette vært - og er – meget krevende. Ja, kanskje til og med så krevende at det bidrar til å kvele den egenarten man så gjerne ville bevare.

De små høgskolene er en utrydningstruet art – de har blitt drevet fra skanse til skanse – og har tapt. I skrivende stund gjenstår bare diskusjonen om hvor/hvem høgskolen skal høre til og håpet om at ikke også studiesteder i distriktet skal bli en saga blott. Utdanningssektoren – som helsesektoren – har etter hvert blitt mer og mer markedsorientert og det har blitt vanskelig å planlegge for framtida. Dette har først og fremst rammet de små høgskolene. Det skal rasjonaliseres og måles i forholdsvis kortsiktig resultat og gevinst. «...å bygge landet for fremtiden» - den nåværende regjeringens intensjon - har nok først og fremst fått en økonomisk betydning. Men verdiskapning handler vel om mer?

Vår vei til bachelor i sykepleie – danning og utdanning av sykepleiere på ytre Helgeland, begynte med regionens behov og Høgskolens og Regionrådets arbeid for å få dette til. Det begynte også med praksisfeltets behov for at de sykepleierne som ble utdannet på Ytre Helgeland i stor grad skulle forbli her. Instituttleder Else Lid sa det slik i 2013:

«Den geografiske oppdelinga som er i regionen vår tilseier at sjukepleiarane som vert utdanna her har tilhøyrrighet i regionen og vil tidlig få alene fagansvar. Slik at å oppøve dei i sjølvstendighet blir eit viktig ansvar for oss».

I kapitlet om sentrale rammer refererte undertegnede til regjeringenes uttalte målsetninger og intensjoner når det gjelder utdanning og forskning. Den nåværende regjering sier også: «*Kunnskap er avgjørende for å styrke norsk konkurransekraft og bygge landet for fremtiden*».

Det hersker ingen tvil om at vi i dag står overfor en smertefull endring av betingelsene for denne utdanningen – Institutt for Sykepleierutdanning, HiNe. Dette gjelder kanskje også andre institusjoner som utdanner sykepleiere. Og heri ligger enda en utfordring - fordi disse betingelsene ikke bare handler om ressurser og prioritering – men også nettopp om erkjennelse og kunnskap. For hva er kunnskap og hva slags kunnskap vil vi ha? Hvordan skal kunnskap vokse fram? Er det næringslivet og deres behov som skal bestemme hva slags kunnskap det er vi trenger og derfor bør satse på? Kanskje må vi ettersom regjeringer kommer og går være enda mer bevisst vårt ansvar som sykepleiere, også som politiske samaritaner.

Vi har et samfunnsoppdrag og et mandat bare så lenge dette samfunnsoppdraget tjener pasienten – den sårbare andre - i sitt behov for å bli sett og ivaretatt. For disse grunnmenneskelige og universelle verdiene har forrang framfor tidsånd og skiftende regjeringer.

Derfor tilslutt - dette som har vært en del av alle våre egne fagplaner fra 2005 og til i dag:

*Ti sed og skikk forandres meget
alt som tiderne lider
og menneskenes tro forandres
og de tænker anderledes om mange ting.
Men menneskenes hjerter
forandres aldeles intet i alle dager*

Sigrud Undset, Fortellinger om Kong Artur og ridderne av Det runde bord. 1915

Kilder/litteratur

- Benner, Patricia (2010) *Å utdanne sykepleiere – behov for radikale endringer*. Akribe, Oslo
- Elstad, I (2014) *Sjukepleietenkning*. Grunnlagstenkning i sjukepleie. Gyldendal Akademisk. Oslo
- Fog, Jette. (2004) *Med samtalen som utgangspunkt*. Det kvalitative forskningsinterview. Akademisk Forlag København (1994) 2004
- Kalleberg, R. (red.) og Holter, H. (1996). *Kvalitative metoder i samfunnsforskning*. Universitetsforlaget, Oslo
- Karoliussen, M (2011) *Nightingales arv – ny forståelse*. Gyldendal Akademisk. Oslo
- Krogh, T (2014) *Hermeneutikk Om å forstå og fortolke*. Gyldendal Akademisk. Oslo
- Lindseth, A. (2010) *Personlig dannelse*.
- Lorensen, M. (1998) *Spørsmålet bestemmer metoden*, Universitetsforlaget, Oslo
- Løgstrup, K E. (1983): *System og symbol, Essays*. Gyldendal Nordisk Forlag AS, Danmark
- Løgstrup, K E. (1999) *Den etiske fordring*, Cappelen
- Martinsen, K. (1993): *Fra Marx til Løgstrup, Om etikk og sanselighet i sykepleien*, Tano, Oslo
- Martinsen, K. (1999) *Etikken, kulturen og kroppens sårbarhet*. I Omsorgens forvitring. Christensen, K., Syltevik, L.J. (red). Fagbokforlaget, Oslo
- Martinsen K og Eriksson K. *Å se og å innse*. Akribe, Oslo, 2009
- Nordtvedt, P. og Grimen, H. (2004) Sensibilitet og refleksjon, Filosofi og Vitenskapsteori for helsefag, Gyldendal Akademisk Oslo
- Thornquist, E.(2003) Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori for helsefag. Fagbokforlaget, Vigmostad og Bjørke AS
- Wadel, C. *Feltarbeid i egen kultur*. (1991): Flekkefjord: Seek AS

Annet

Intervjuer og samtaler: Per Kristian Roghell, Jorunn Hov, Else Lid, Arna Meisfjord,
Marit Hermstad, Bjørn Helge Hanssen

Helgeland Regionråd. Nettside/Hjemmeside <http://www.hel.no/ipub/>

Regjeringen.no Soria Moria erklæringen i st.mld.nr.41.
Regjeringen.no Politisk plattform. Regjeringen.no.
Regjeringen.no Kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning.
Regjeringen.no St.meld. 29 *Morgendagens Omsorg*

Rammeplan for sykepleierutdanning – sist revidert i 2008

Faksimiler Helgelands Blad, Brønnøysunds Avis, Rana Blad

Lov om Universiteter og Høgskoler av 2005. Lovdata.no

Fagplaner/Studieplaner fra 2001/2005/2009/2014 Høgskolen I Nesna, Sykepleie

Anders Lindseth. Jubileumsforedrag i 2010 ved Sykepleierutdanningen i Sandnessjøen

Einar Jetne. Kompetansebehov på Helgeland. En kartlegging utført av BIOPLAN v/Einar Jetne, for Høgskolen i Nesna

Fortelling fra Bacheloroppgave Camilla Neppelberg kull 2009, HiNe

Vedlegg

Prosjektbeskrivelse *Vår vei til bachelor i sykepleie – danning og utdanning av sykepleiere på ytre Helgeland.*

Forslag om overgang til opptak av sykepleierklasse hvert år. April 2007, Per Kristian Roghell, Utdanningsleder.

Arbeidsbekreftelse Else Lid. Studieleder Per Kristian Roghell, Oktober 2006.

Intervjuguide

Informert samtykke (Else Lid, Per Kristian Roghell, Jorunn Hov, Marit Hermstad, Arna Meisfjord). Samtale med Bjørn Helge Hansen ble ikke tatt opp på bånd

Prosjektbeskrivelse

Vår vei til bachelor i sykepleie – danning og utdanning av sykepleiere på Ytre Helgeland

Tone Anita Lund

Innhold

Innledning.....	3
Bakgrunn	5
Hensikten.....	7
Empiri	7
Metode og forskningsetiske betraktninger.....	7
Tidsperspektiv og ressurser.....	8
Budsjett	9
Styringsgruppe/Prosjektstyre.....	10
Foreløpig litteraturoversikt	11

PROSJEKTBEKRIVELSE

Innledning

Overordnede føringer

«Menneskene er samfunnets viktigste ressurs. Derfor er satsing på barn, utdanning og forskning noe av det viktigste vi som samfunn kan gjøre. Både for å gjøre samfunnet rikere, men også for å gjøre menneskenes liv bedre. Regjeringen har som en av sine viktigste prioriteringer å satse på utdanning og kunnskap».

Regjeringen.no

Forskning på utdanning er altså uttrykt som et nasjonalt mål.

Utdanningene reguleres altså av nasjonale bestemmelser og av Rammeplan for sykepleierutdanning⁴ – sist revidert i 2008. Utdanningene skal også oppfylle krav som stilles i aktuelle lover for yrkesutøvelse, spesielle direktiver fra EU og internasjonale konvensjoner.

Sykepleierutdanningene skal også være i samsvar med nasjonale og internasjonale helse- og utdanningspolitiske føringer.

Lokal tilpasning/lokale forhold

Bestemmelser om faglig innhold, praksisopplæring, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger utover det som følger av rammeplanen, fastsettes av institusjonens styre og tas inn i fagplanen. Med utgangspunkt i rammeplanene utarbeider altså institusjonene fagplaner som viser hvordan de organiserer og tilrettelegger studieprogrammene innenfor de grenser rammeplanen fastsetter.

Sykepleierutdanningene har gjennom tidene vært gjennom store endringer - også de siste årene. Høgskolen i Nesna er en liten institusjon i nasjonal målestokk som kontinuerlig har vært og er gjenstand for kritisk vurdering av sin eksistensberettigelse. For Sykepleierutdanningen ved Hine har det derfor vært – og er – utfordringer på flere områder. Noen av disse utfordringene har naturlig nok vært å innordne seg administrative og organisatoriske «systemer» som i utgangspunktet er tilpasset lærerutdanningen. En annen utfordring for Sykepleierutdanningen har vært kompetansen i lærerkollegiet. I et lite kollegium har ikke lærerkollegiet erfaring eller spesialkompetanse på alle områder, dette har vært spesielt sårbart og gjort det nødvendig å leie inn undervisningskompetanse på flere felt – både når det gjelder teoretisk og praktisk opplæring.

4

Rammeplan for Sykepleierutdanning. Fastsatt 25. januar 2008 av Kunnskapsdepartementet

Et av hovedaspektene i denne studien blir derfor å diskutere noen av disse forholdene.

Dette FoU arbeidet kom i stand gjennom en partnerskapsavtale mellom Høgskolen i Nesna, Institutt for sykepleie - og Helgeland Regionråd. I søknaden har prosjektet fått tittelen: ***Vår vei til bachelor i sykepleie – danning og utdanning av sykepleiere på ytre Helgeland.***

I denne søknaden ble behovet for en dokumentasjon av tenkningsgrunnlag og arbeidsmetoder framhevet. I søknaden framholdes videre: «Høgskolen i Nesna har siden 2005 drive sjukepleieutdanning etter eigen fagplan. På relativt kort tid har denne utdanninga bygd opp ei praksisnær sjukepleieutdanning med godt omdømme og god søking til.»

Helgeland Regionråd besluttet i møte 13.12.12 å inngå en partnerskapsavtale med HiNe, der de i begrunnelsen for vedtaket gjentar noen av punktene i søknaden:

«Prosjektet skal dokumentere tankegrunnlaget for denne utdanninga med særlig vekt på den individuelle og praksisnære oppfølginga gjennom å sjå på:

1. Vevnaden mellom teori og praksis
2. Fortellinga sin plass i sjukepleierutdanninga
3. Kreative læringsformer

Det er viktig at sjukepleierutdanninga får dokumentert læremetodane som de bruker og utgitt artikler.»

Prosjektleder (Tone Anita Lund) har ved inngangen til denne arbeidet vært bevisst både søknad og tildelingskriterier, og hatt sine refleksjoner omkring dette. For den faglige delens vedkommende har bevisstgjøringsprosessen rundt dette vært svært viktig, ettersom denne studien nettopp ikke måtte komme inn under kategoriene «festskrift» eller «bestillingsverk» - fordi det i en slik sammenheng ikke ville bli av faglig interesse.

Prosjektleders «tenkningstråd» har i hovedsak vært langs veien: Hvor var vi? Hvor står vi? Hvor går vi?

I denne sammenhengen vil det derfor være av særlig interesse å se på:

Hvordan kom utdanningen i stand og hvilke aktører spilte en rolle?

Hva var det vitenskapsteoretiske ståstedet ved etableringen av utdanninga? Var det bevisst eller underbevisst?

På hvilken måte kan man identifisere et vitenskapsteoretisk ståsted i de tidlige fagplanene?

Hvordan har dette blitt ivaretatt og videreført? Hvilke ytre rammer (nasjonale, lokale, administrative, organisatoriske) har påvirket utdanningen gjennom årene?

Hvilke muligheter har vår utdanning i framtida?

Bakgrunn

Fra år 2000 har det ved Høgskolen i Nesna, Sandnessjøen, vært drevet sykepleierutdanning. På grunn av sviktende søkertall var Høgskolen i Nesna (HiNe) i denne perioden i en omstillingsfase. Samtidig var det fra praksisfeltet, og sa særlig (den gang) Sandnessjøen Sykehus – et økende behov for utdannede sykepleiere. Høgskolen gikk da inn i et samarbeid med sykehuset (som da var en fylkeskommunal aktør). Oppstart av utdanningen måtte godkjennes på departementsnivå, og måtte i første omgang legges under en allerede eksisterende høgskole. Det ble Høgskolen i Narvik (HiN) som sa seg villig til å ta en nyoppstartet sykepleierutdanning inn under sin studieleder for sykepleie og under deres fagplan. Det faglige ansvaret ble altså lagt til Høgskolen i Narvik og det administrative ansvaret til Høgskolen i Nesna.

Ved HiNe, Sandnessjøen ble det opprettet en koordinatorstilling, underlagt studieleder ved HiN. Det var Jorunn Hov som ble ansatt i denne koordinatorstillingen, høsten 2000. Denne høsten ble også det første kullet tatt opp.

Etter hvert krevde HiN en lokal studieleder, og høsten 2002 ble Per Kristian Rogell tilsatt som studieleder ved Sykepleierutdanninga, HiNe.

Den første Fagplanen ble vedtatt i mai 2001 under felles «fane»: *Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Nesna – Desentralisert grunnutdanning i sykepleie*. Det var altså denne fagplanen det første kullet fikk sin utdanning i henhold til. Opptaket skjedde annethvert år, og i år 2002 ble det neste kullet tatt opp, fortsatt etter en fagplan i samarbeid med HiN: *Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Nesna – Desentralisert grunnutdanning i sykepleie – Kull 2002*.

Ved Per Kristian Roghells ansettelse som studieleder/utdanningsleder, ble arbeidet med den første selvstendige fagplanen initiert og gjennomført. I pakt med denne første utdanningslederens tenkning ble det tatt sikte på et studieprogram som avvek noe fra den samarbeidende fagplanen. Arbeidet med denne fagplanen ble sluttført i 2005: *Sykepleierutdanning 2005 – 2008, 4-årig sykepleierutdanning, Flerårig plan*. Fagplanene som kullene 2005, 2006, 2007, 2008 og 2009 har bare få endringer sammenliknet med fagplanen fra 2005. Fra 2010 ble det av ulike årsaker behov for en ny fagplan. Denne nye fagplanen avviker på flere områder fra de tidligere planene.

I januar 2005 var det altså oppstart av det første kullet som ble utdannet etter HiNes egen fagplan. Det hadde fra oppstarten blitt tatt opp ca. 30 studenter annethvert år. Det neste kullet ble tatt opp høsten 2006. I mars 2007 ble det ved drøftinger i lærermøter gitt tilslutning til følgende forslag⁵:

---

⁵ Forslag om overgang til opptak av sykepleierklasse hvert år. April 2007, Per Kristian Roghell, Utdanningsleder.

«I prinsippet ønsker en å gå over fra opptak av kull annethvert år til hvert år, der en tar opp mellom 20 og 25 studenter i stedet for 30.....»

Forslag til vedtak var:

«Det tas opp et ekstra kull ved sykepleierutdanningen med oppstart høsten 2007, med minimum 20, maksimum 25 studenter. Dersom søkningen er god, både til dette ekstrakullet 2007 og ordinært kull 2008, vurderer en å gå over til opptak hvert år, gjeldende fra kull 2008.»

Forslaget ble vedtatt av HiNes administrasjon og det har etter dette vært opptak til grunnutdanninga i sykepleie hvert år.

I takt med oppstarten av sykepleierutdanningen – og studentenes behov for veiledning i praksis - ble det avdekket et voksende behov for veiledningskompetanse. Likeledes behovet for spesialkompetanse på flere felt. Fra 2006 ble følgende videreutdanningstilbud igangsatt:

Videreutdanning i veiledning for sykepleiere (2006 – 2008)

Videreutdanning i Aldring og eldreomsorg (2007 – 2009) (flerfaglig)

Videreutdanning i Organisasjon og ledelse (2008 – 2010) (flerfaglig)

Videreutdanning rettet inn mot seksualitet, seksuelle overgrep og misbruk (2011 – 2013)

Videreutdanning rettet inn mot seksualitet, seksuelle overgrep og misbruk (2012 – 2014)

Grunnutdanningen er altså fortsatt en deltidsutdanning over 4 år og Videreutdanningene er årsstudier på deltid over 2 år.

Ved oppbyggingen av sykepleierutdanningen ble det også nødvendig med godkjent kompetanse hos lærerstaben, med hovedfagskompetanse, master eller liknende. Ved oppstarten i 2000 var det kun 1 lærer med hovedfag. I 2001 var situasjonen 2 m/hovedfag - derav kun en med førstekompetanse.

Akkreditering av sykepleierutdanningen ble i årene som fulgte et viktig moment. Arbeidet med kompetanseheving hos lærerstaben har derfor de siste årene vært intensivt slik at det pr. januar 2013 kun er en av lærerne som ikke har oppnådd mastergrad. Fortsatt er akkrediteringskravet til førstekompetanse ikke innfridd, men arbeidet med dette pågår for fullt. Pr. januar er situasjonen slik:

1 utlyst stilling Professor II

1 lærer har førstekompetanse

1 lærer er i doktorgradsprogram

Resten av staben er på ulike FoU prosjekter med sikte på førstekompetanse innen rimelig tid.

Hensikten

Hensikten med dette FoU - arbeidet blir derfor i hovedsak å undersøke og deretter beskrive nærmere vesentlige trekk i utviklingen av sykepleierutdanninga fra år 2000, slik de er beskrevet ovenfor. Dernest er hensikten å diskutere dagens virkelighet – ut fra en bevissthet om hva som preger utdanningen i dag. Hvilke valg har man foretatt og hvordan har dette påvirket utdanninga? På hvilke måter kan man si at utdanningen i dag skiller seg fra andre sykepleierutdanninger? Hva er det i så fall som utgjør vår egenart? Og – ikke minst – hvor går veien videre?

Arbeidets hensikt vil derfor også være å peke på områder som det er av betydning å være innforstått med i årene som kommer.

Det er meningen at dette arbeidet skal munne ut i en tekst av vitenskapelig karakter som også senere kan danne grunnlag for prosjektleders skriving av vitenskapelige artikler og framføring av foredrag.

Empiri

Den empiriske datasamlingen vil i hovedsak bestå av fagplaner, tilgjengelige notater og brev og ved samtaler og semistrukturerte intervju med de som var med fra oppstarten av studiet. Det vil også være av interesse å foreta intervju med noen av de som kom til underveis samt studenter fra ulike kull.

Det vil på forhånd bli utarbeidet en *intervjuguide*, en plan for hvilke temaer som ønskes belyst.

Metode og forskningsetiske betraktninger

Dette vil i hovedsak være et kvalitativt forskningsarbeid. Hovedvekten i arbeidet vil som nevnt ovenfor være grunnet i semistrukturerte dybdeintervju (intervjuguide) og fagplanstudier/analyser. Respondentene skal bli forelagt hensikten med studien og skrive under på at de har forstått. Respondentene skal forelegges prosjektbeskrivelsen og informeres om sin rett til å trekke seg fra sin deltakelse i denne studien.

Dette arbeidet vil ha i seg en rekke forskningsetiske betraktninger:

Allerede innledningsvis har jeg pekt på et av disse aspektene, nemlig faren for å havne i grøften «bestillingsverk» eller «festskrift» og dermed stå i fare for at arbeidet får liten faglig

interesse. Denne faren er så absolutt tilstede i og med prosjektleders egen tilknytning til utdanningen. Det var og er et uttrykt behov for denne utdanningens tilstedeværelse i distriktet. Prosjektleder er ansatt ved Høgskolen i Nesna, Sykepleierutdanningen og har sånn sett sitt «utkomme» i avhengighet og nær tilknytning til aktørene i partnerskapet. Slik sett kan hun aldri anses som nøytral i en slik sammenheng. Hele partnerskapet – både Helgeland Regionråd, Sykepleierutdanningen, respondenter og prosjektleder er altså alle – på forskjellig vis - aktører i lokalsamfunnet.

Å forske i egen kultur og på eget felt vil alltid representere en spesiell utfordring, - slik både Cato Wadel og Jens Nergård peker på. Likeledes vil Jette Fogs «Med samtalen som utgangspunkt» være aktuell støttelitteratur når det gjelder metodediskusjonen. Prosjektleder ser noen av disse utfordringene – men kanskje ikke alle.

Et ikke uvesentlig poeng er også at både Instituttleder – Else Lid (som også i dag sitter i FoU utvalget) og min veileder i første del av prosjektet – Per Kristian Roghell, var med fra oppstarten. Jeg har derfor et spesielt ansvar for å være bevisst faren ved å ville gjøre disse «til lags».

Tidsperspektiv og ressurser

Fase 1:

Vårsemesteret 2013/ Ca. 250 timer.

Det er allerede forespeilet en FoU ressurs på ca. 180 timer til første del av prosjektet. I tillegg planlegges det å benytte ca. 70 t som tas fra egenutviklingsressursen.

Framdriftsplanen for denne delen av prosjektet er som følger:

Prosjektbeskrivelsen

Sonderende uformelle samtaler

Innsamling av materiell (gamle fagplaner, notater, referater)

Presentasjon av prosjektet i styringsgruppa.

Utarbeidelse av intervjuguide

Intervjuer

Transkribering av intervjuene

Rapporter til styringsgruppe og FoU utvalg

Fase 2:

Høstsemesteret 2013/ca. 300 timer

Det forutsettes en FoU ressurs på 200 timer. I tillegg tenkes det benyttet 100 t hentet fra egenutviklingsressursen.

Framdriftsplanen for denne delen av prosjektet er som følger:

Beskrivelse, analyse og drøfting av det innsamlede materialet samt intervjuene. Denne delen av arbeidet tar mål av seg til å innfri de krav som stilles til et vitenskapelig arbeid.

Styringsgruppemøter og Fou rapport

Vårsemesteret 2014:

En eller flere vitenskapelige artikler basert på det allerede foreliggende arbeidet.

Budsjett

Reiseutgifter prosjektstyre	1500
Beverting prosjektmøter	1000
Egen reise intervju	500
Litteratur	2500
Til sammen	5500

Styringsgruppe/Prosjektstyre

Wenche Sæthre Jørgensen

wenche.saethre.jorgensen@heroy-no.kommune.no

Marit Hermstad

marit.hermstad@sasyk.nl.no

Toril Beate Masvie

tbm@hinesna.no

Tone Anita Lund

tal@hinesna.no

Foreløpig litteraturoversikt

Benner, Patricia (2010) Å utdanne sykepleiere – behov for radikale endringer. Akribe, Oslo

Eidsvåg, Inge (2010) Minnene ser oss. Cappelen Damm, Oslo 2010

Eidsvåg, Inge (2005) Den gode lærer i liv og diktning. Cappelen Damm, Oslo 2005

Fog, Jette. (2004) Med samtalen som utgangspunkt. Det kvalitative forskningsinterview. Akademisk Forlag København (1994) 2004

Gadamer, H. (2010): *Sannhet og metode*, Grunntrekk i en filosofisk hermeneutikk, Pax Forlag Oslo (originaltittel: *Wahrheit und Methode*, utgitt 1960)

Hansen, K. (1995): Opmærksomhed. Fem taler av fhv. Askovforstander Knud Hansen. Mimer Danmark.

Jakob Meløe, Forelesning 2006. Lagt ut på Fronter ved Senter for Praktisk kunnskap, UiN

Kalleberg, R. (red.) og Holter, H. (1996). *Kvalitative metoder i samfunnsforskning*. Universitetsforlaget, Oslo

Kirkevold, M. (1993): Fortellingens plass i sykepleiefaget I: Klokskap og kyndighet,- Kirkevold, Nordtvedt og Alsvåg, Ad Notam Gyldendal, Oslo

Lindseth, A. (2010) *Personlig dannelse*. Under publisering

Lindseth, Anders. (2010) Når vi blir syke på livets vei: en utfordring for filosofisk praksis. **Anders Lindseth:** Von der Methode der Philosophischen Praxis als dialogischer Beratung. I: Detlef Staude. Methoden Philosophischer Praxis. Ein Handbuch. Transcript Verlag, 2010.

Lorensen, M. (1998) Spørsmålet bestemmer metoden, Universitetsforlaget

Løgstrup, K E. (1999) Den etiske fordring, Cappelen

Martinsen, K. (1993): Fra Marx til Løgstrup, Om etikk og sanselighet i sykepleien, Tano

Martinsen, K. (1999) Etikken, kulturen og kroppens sårbarhet. I Omsorgens forvitring. Christensen, K., Syltevik, L.J. (red).Fagbokforlaget

Meløe, J. (1973?) Aktøren og hans verden, i Norsk filosofisk tidsskrift nr. 2/1973

Nordtvedt, P. og Grimen, H. (2004) Sensibilitet og refleksjon, Filosofi og Vitenskapsteori for helsefag, Gyldendal Akademisk Oslo

Guide til samtaler

Hvor var vi?
Hvor står vi?
Hvor går vi?

Hvordan kom utdanningen i stand og hvilke aktører spilte en rolle?

Hva var det vitenskapsteoretiske ståstedet ved etableringen av utdanninga? Var det bevisst eller underbevisst?

Kan man identifisere et vitenskapsteoretisk ståsted i de tidlige fagplanene?

Kan man i dag identifisere et vitenskapsteoretisk ståsted?

Hvordan blir dette ivaretatt og videreført?

Hvilke ytre rammer (nasjonale, lokale, administrative, organisatoriske) har påvirket utdanningen gjennom årene?

I 2009/2010 ble samlingsuketallet vesentlig redusert - hvordan ser du på det?

Hvordan ser du på de muligheter denne utdanninga har i framtida?

Informert samtykke/samtykkeerklæring

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

”Vår vei til bachelor i sykepleie – danning og utdanning av sykepleiere på Ytre Helgeland”

Informasjon

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et intervju der du gir informasjon om det du oppfattet som hovedtrekkene i etableringen av studietilbudet bachelor i sykepleie – Høgskolen i Nesna. Hensikten med denne studien er i hovedsak å undersøke og deretter beskrive nærmere vesentlige trekk i utviklingen av sykepleierutdanninga fra år 2000. Arbeidet skal munne ut i en artikkel av vitenskapelig karakter og prosjektbeskrivelsen legges derfor ved.

Det er, som du kan lese av prosjektbeskrivelsen, intensjonen i studien også å diskutere dagens virkelighet. Hvilke valg har man foretatt og hvordan har dette påvirket utdanninga? Kan man si at utdanninga i dag skiller seg fra andre sykepleierutdanninger? Hva er det i så fall som utgjør utdanningens egenart? Og – ikke minst – hvor går veien videre?

Du er valgt ut til å delta i studien fordi du etter prosjektleders oppfatning kan ha utfyllende opplysninger å bidra med for å belyse etableringen av denne utdanninga. Følgende spørsmål ønskes belyst i studien:

Hvordan kom utdanningen i stand og hvilke aktører spilte en rolle?

Hva var det vitenskapsteoretiske ståstedet ved etableringen av utdanninga?
(bevisst/ubevisst)

Kan man identifisere et vitenskapsteoretisk ståsted i de tidlige fagplanene?

Hvordan har i så fall dette blitt ivaretatt og videreført?

Hvilke ytre rammer (nasjonale, lokale, administrative, organisatoriske) har påvirket utdanningen gjennom årene?

Hvilke muligheter har vår utdanning i framtida?

Mulige fordeler og ulemper

Du vil ikke ha noen spesielle fordeler av studien, men erfaringer fra studien vil senere kunne brukes i andre vitenskapelige arbeider på vanlige forskningsetiske og vitenskapelige vilkår.

Hva skjer med den informasjonen du bidrar med?

Studien vil være av kvalitativ karakter, der du vil bli bedt om å være bidragsyter i et intervju/samtale der prosjektleder på forhånd har forberedt spørsmål og tematikk. Intervjuet/samtalen vil bli tatt opp på bånd og senere transkribert. Noen av de

opplysningene du kommer med kan bli referert til i en artikkel/arbeid/publikasjon av vitenskapelig karakter.

Det transkriberte intervjuet vil også bli forelagt deg slik at du kan få korrigert eventuelle feil. Dersom du trekker deg fra studien, kan du kreve å få slettet innsamlede opplysninger – dette da senest i desember 2013.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien. Dersom du ikke ønsker å delta, trenger du ikke å oppgi noen grunn.

Dersom du ønsker å delta, undertegner du samtykkeerklæringen på denne siden. Dersom du senere ønsker å trekke deg, kan du kontakte:

Tone Anita Lund – 92848273 – tal@hinesna.no.

Samtykke til deltakelse i studien

”Vår vei til bachelor i sykepleie – danning og utdanning av sykepleiere på Ytre Helgeland”

Jeg er villig til å delta i studien

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Jeg bekrefter å ha gitt informasjon om studien

(Signert prosjektleder, dato)

Nylenna, Magne. (2008) Publisere & Presentere. Medisinsk fagformidling i teori og praksis. Gyldendal Norsk Forlag AS 2008. AIT Trykk Otta AS 2008

Thornquist, E.(2003) Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori for helsefag. Fagbokforlaget, Vigmostad og Bjørke AS

Wadel, Cato (1991): Feltarbeid i egen kultur. Seek AS

Annet

Kunnskap og dannelse foran et nytt århundre (2009) Innstilling fra Dannelsesutvalget for høyere utdanning, Juni 2009

[Forskningsetisk og vitenskapelig vurdering av kvalitative forskningsprosjekt innen medisin og helsefag. En veiledning laget av Den nasjonale forskningsetiske komite for medisin og helsefag. \(NEM\) 2009](#)

Jens Nergård. Forelesning om feltarbeid. Videoopptak, Publisert/Lagt ut på Fronter ved

Senter for Praktisk Kunnskap, UiN

Lund, Tone Anita (2011) Det som bærer. Masteroppgave, Senter for Praktisk kunnskap, UiN Bodø

http://www.regjeringen.no/nb/tema/utdanning_og_forskning.html?id=930

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien. Dersom du ikke ønsker å delta, trenger du ikke å oppgi noen grunn.

Dersom du ønsker å delta, undertegner du samtykkeerklæringen på denne siden.

Dersom du senere ønsker å trekke deg, kan du kontakte:

Tone Anita Lund – 92848273 – tal@hinesna.no.

Samtykke til deltakelse i studien

"Vår vei til bachelor i sykepleie – danning og utdanning av sykepleiere på Ytre Helgeland"

Jeg er villig til å delta i studien

Julia AOB, 1. januar 2014

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Jeg bekrefter å ha gitt informasjon om studien

Tone Anita Lund, febr. 2014

(Signert prosjektleder, dato)

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien. Dersom du ikke ønsker å delta, trenger du ikke å oppgi noen grunn.

Dersom du ønsker å delta, undertegner du samtykkeerklæringen på denne siden.

Dersom du senere ønsker å trekke deg, kan du kontakte:

Tone Anita Lund – 92848273 – tal@hinesna.no.

Samtykke til deltakelse i studien

“Vår vei til bachelor i sykepleie – danning og utdanning av sykepleiere på Ytre Helgeland”

Jeg er villig til å delta i studien

Marit Herustad

10.02.2014

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Jeg bekrefter å ha gitt informasjon om studien

Tone Anita Lund

febr. 2014

(Signert prosjektleder, dato)

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien. Dersom du ikke ønsker å delta, trenger du ikke å oppgi noen grunn.

Dersom du ønsker å delta, undertegner du samtykkeerklæringen på denne siden.

Dersom du senere ønsker å trekke deg, kan du kontakte:

Tone Anita Lund – 92848273 – tal@hinesna.no.

Samtykke til deltakelse i studien

“Vår vei til bachelor i sykepleie – danning og utdanning av sykepleiere på Ytre Helgeland”

Jeg er villig til å delta i studien

Anna Røisfjord, 11.02.2014

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Jeg bekrefter å ha gitt informasjon om studien

Tone A. Lund, febr. 2014

(Signert prosjektleder, dato)

Samtykke til deltakelse i studien

"Vår vei til bachelor i sykepleie – danning og utdanning av sykepleiere på Ytre Helgeland"

Jeg er villig til å delta i studien

Else Lød

8. mai 2013

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Jeg bekrefter å ha gitt informasjon om studien

Jone Anita Lunde

8. mai 2013

(Signert prosjektleder, dato)

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien. Dersom du ikke ønsker å delta, trenger du ikke å oppgi noen grunn.

Dersom du ønsker å delta, undertegner du samtykkeerklæringen på denne siden.

Dersom du senere ønsker å trekke deg, kan du kontakte:

Tone Anita Lund – 92848273 – tal@hinesna.no.

Samtykke til deltakelse i studien

"Vår vei til bachelor i sykepleie – danning og utdanning av sykepleiere på Ytre Helgeland"

Jeg er villig til å delta i studien

S. Sjøen, 29.05.2013 T. K. Røysell

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Jeg bekrefter å ha gitt informasjon om studien

29. mai 2013 Tone Anita Lund

(Signert prosjektleder, dato)

INFO - TONE

**Utdanningsleder
Sykepleierutdanninga
Høgskolen i Nesna**

**Høgskolen i Nesna
8700 NESNA**

FORSLAG OM OVERGANG TIL OPPTAK AV SYKEPLEIERKLASSE HVERT ÅR.

Sykepleierutdanninga tar opp kull på 30 studenter annet hvert år. Det ble gjort et unntak høstsemesteret 2004, da studiestart ble flyttet til januar 2005. Siste studiestart var høsten 2006. På dette kullet har en nå 32 studenter blant annet p.g.a. søknader om overflyttinger fra tidligere kull.

Spørsmålet om overgang til opptak hvert år har vært drøftet i lærermøter ved sykepleierutdanningen i mars i år. Lærermøtet har gitt sin tilslutning til følgende forslag:

1. I prinsippet ønsker en å gå over fra opptak av kull annethvert år til hvert år, der en tar opp mellom 20 og 25 studenter i stedet for 30, ut fra følgende begrunnelse:

a. Klassene blir for store slik det er nå. Det gjelder både i forhold til størrelsen på klasserom og i forhold til mulig oppfølging av miljøet i hver enkelt klasse. Det faglige og pedagogiske opplegget lar i dag seg vanskelig gjennomføre på en tilfredsstillende måte. Et tilleggsmoment her er at en fra høsten 2006 har hatt klasse på opptil 35 studenter for å sikre en størrelse på klassen på rundt 30 over tid. (Det er alltid noen som søker overføring til påfølgende kull, noen som finner ut at de ikke passer i sykepleien og noen som søker overflytting til andre skoler).

b. Utdanningen har en stor utfordring når det gjelder antall praksisplasser i spesialisthelsetjenesten på Helgeland. (En har tilsagn om 20 plasser, med muligheter for 22 dersom spesielle vurderinger taler for det). Slik det er nå, både for kull 2005 og 2006, må en sende opptil 10 studenter i praksisstudier i utlandet. Utdanningen er fortsatt meget innstilt på praksisstudier i utlandet. Men det bør være en mindre gruppe. Det er et betydelig arbeid som må gjennomføres i forberedelser, oppfølging og oppsummering i ettertid når studentgruppen i utenlandspraksis blir så vidt stor. En bør begrense utenlandspraksis i spesialisthelsetjenesten til maksimalt 5 – 6 studenter, men da ikke fordi vi er tvunget p.g.a. praksisplasser. I stedet bør det skje utelukkende ut fra en faglig vurdering.

c. Sykepleierutdanningen ved Høgskolen i Nesna får stadig søknader om overflytting av studenter fra andre skoler. Det er studenter som er knyttet til regionen. Vi vil gjerne ha mulighet til å gi disse et tilbud. Med fulle kull på 30 studenter er dette svært vanskelig å få til.

d. Det blir i dag for stor avstand i tid mellom når våre studenter er i praksis ved de enkelte institusjoner og i kommunehelsetjenesten. To år mellom hver klasse gjør at det blir for liten kontinuitet i samhandlingen mellom utdanning og praksisstedene. Dersom en har studenter i

praksisstudier ved den enkelte enhet hvert år, vil det styrke samarbeidet kvalitativt, og det vil også bety at den enkelte lærer vil bruke mer tid i forhold til det enkelte praksissted.

e. For lærerne vil det bety at det blir kortere tid mellom undervisning i de enkelte tema/emneområder, hvilket vil være en fordel i forhold til den kontinuerlige oppdatering, evaluering og bearbeidelse av formidling og innhold.

f. Det vil øke studiepoengproduksjonen. Hvis en bruker 6-årsintervall som eksempel, vil tre klasser over en 6 års periode bety $30 \times 3 = 90$ kandidater. 6 klasser over en 6 års periode vil bety: $20 \times 6 = 120$ kandidater, eventuelt $25 \times 6 = 150$ kandidater. I det ene tilfellet vil det bety 30 flere studenter over en 6 års periode, i det andre tilfelle 60 flere.

g. Et nasjonalt perspektiv på dette er høyst aktuelt: Debatten om ”import” av sykepleiere fra utviklingsland p.g.a. framtidig mangel på norsk arbeidskraft, tilsier at en bør forsøke å utnytte de muligheter og potensiale som er tilstede ved vår Høgskole.

2. Det er ikke vet tilstrekkelig om på nåværende tidspunkt, er om det vil være søkere nok for opptak hvert år. En har ikke eksakte data om dette. Det er imidlertid kan si noe om er følgende:

a. Ved fjorårets opptak hadde sykepleierutdanningen et stort antall søkere.

b. Utdanningsleder har i år hatt ca. 15 henvendelser fra mulige søkere som trodde det var opptak også i år.

3. På bakgrunn av ovenstående redegjørelse, ber en Høgskolestyret ved styrets leder vurdere følgende forslag:

Det tas opp et ekstra kull ved sykepleierutdanningen med oppstart høstsemesteret 2007, med minimum 20, maksimum 25 studenter.

Dersom søkningen er god, både til dette ekstrakullet 2007 og ordinært kull 2008, vurderer en å gå over til opptak hvert år, gjeldende fra kull 2008.

En ber om en avklaring innen 27. april d.å.

Sandnessjøen, 15. april 2007

Med vennlig hilsen

Per Kristian Roghell
utdanningsleder

Høgskolen i Nesna

Sykepleierutdanningen

Stuedsted Sandnessjøen

ARBEIDSBEKREFTELSE

Else Lid, f. 14.05.56

Else Lid har vært tilknyttet eller tilsatt i sykepleierutdanningen, Høgskolen i Nesna siden oppstarten av første kullet.

De to første kullene fikk sin utdanning etter fagplan fra Høgskolen i Narvik (jfr. samarbeidsavtale mellom Høgskolen i Narvik og Høgskolen i Nesna). Fra høsten 2002 begynte kollegiet gradvis å arbeide med omlegging av fagplan som i hovedsak innebar tre forhold:

1. Studentevaluering av studiet underveis som personlig prosess, der en søkte å utvikle studentens innsikt i å se sammenhengen mellom egne holdninger og reaksjoner, og de forhold i klassemiljø, praksisstudier og teoriundervisning som virket inn i situasjonen. Evalueringsprosessen dreide seg omkring begrepene relasjon – situasjon og kontekst. Den teoretiske forankringen til dette ble hentet fra Benner, Lindseth, Løgstrup, Martinsen og Levinas.
2. Endringer i fagplanen fra Narvik som innebar oppbygging av tydeligere og mer avgrensede sekvenser i utdanningen.
3. Endringsprosesser i forhold til betydningen av den grunnleggende sykepleiens komponenter som basis i all sykepleietilnærming.

Disse forholdene er nå bearbeidet og innarbeidet i fagplanen for sykepleiestudiet ved Høgskolen i Nesna, både kull 2005 og kull 2006.

Else Lid har hatt en sentral medvirkning i alle disse prosesser.

Else Lid har i utdanningen undervist innenfor følgende områder:

Grunnleggende teoretisk og praktisk sykepleie.

Sykepleie i forhold til akutte og kroniske lidelser, spesielt rettet inn mot sykepleietjenesten i sykehus.

Aktiv pasientrettet veiledning med studenter i medisinsk avdeling, hjemmesykepleie og psykisk helsearbeid. Lid har også hatt studenter i andre avdelinger/enheter.

Else Lid har hovedansvaret for undervisningen i medikamentregning og medikamenthåndtering. Hun har vært ledende i å utvikle et undervisningsopplegg som ivaretar både de instrumentelle og ekspressive sider ved dette området.

Sandnessjøen, 30. oktober 2006

Per Kristian Rognell
Førstelektor/utdanningsleder

Fredrikke – Organ for FoU-publikasjoner – Høgskolen i Nesna

Fredrikke er en skriftserie for mindre omfangsrike rapporter, artikler o.a som produseres blant personalet ved Høgskolen i Nesna. Skriftserien er også åpen for arbeider fra høgskolens praksislærere og studenter.

Hovedmålet for skriftserien er ekstern publisering av Høgskolen i Nesnas FoU-virksomhet. Høgskolen har ikke redaksjonelt ansvar for det faglige innholdet.

Redaksjon

Hovedbibliotekar

Trykk

Høgskolen i Nesna

Omslag

Grafisk design: Furore Design

Layout: Trude Gystad

Opplag

Etter behov

Adresse

Høgskolen i Nesna

8700 NESNA

Tlf.: 75 05 78 00 (sentralbord)

Fax: 75 05 79 00

E-post: postmottak@hinesna.no

Oversikt utgivelser Fredrikke

Hefter kan bestilles hos Høgskolen i Nesna, 8700 Nesna, telefon 75 05 78 00

Nr.	Tittel/forfatter/utgitt	Pris
2014/3	Fredrikke Tønder Olsen - en foregangskvinne fra øya Løkta på Helgeland / Dagrunn Grønbech	25,-
2014/2	Undervisningsopplegg med oppmerksomhet mot egen og andres kropp. Magedans ved Videreutdanning rettet inn mot seksualitet, seksuelle overgrep og misbruk. Rapport om prosjektet / Trude Jægtvik	45,-
2014/1	Leik og språkleik i klasserommet : rapport Prosjekt Språkjungelen / Anne-Lise Wie	80,-
2013/2	Lese og skrive og regne er gøy- / Anne-Lise Wie (red.). - 2. utg	160,-
2013/1	"Den som stiller vogga, styrer landet." Klar tale med uklart innhold : analyse av debatten i Stortingets familie- og kulturkomité om St.meld. nr. 41(2008-2009) "Kvalitet i barnehagen" / Hilde Gabrielsen	45,-
2012/1	Estetiske aktiviteter og matematikkundervisning / Bente Solbakken og Håvard Soløy	100,-
2011/3	Evaluering av overtakelsespraksis i førskolelærerutdanningen / Signe Agnete Hansen og Solveig Methi	130,-
2011/2	Om styrking av samisk språk og identitet med vekt på Helgeland og Västerbotten : rapport fra seminar i Hattfjelldal 26.-27.januar 2011 / Snorre M. Sivertsen (red.)	80,-
2011/1	Education across borders : Towards e-Didactics of International Module in Socio-cultural Aspects of ICT / Beata Godejord, Elzbieta Perzycka	120,-
2010/1	Om styrking av samisk språk og identitet med vekt på Helgeland og Västerbotten : rapport fra seminar i Hattfjelldal 27.-28.januar 2010 / Hanne M. Reistad (red.)	145,-
2009/8	IT-studier, tilstrømming og våre studenter : hovedrapport for FoU-prosjektet IT-studiene og utdanningsmarkedet / Geir Borkvik, Laila J. Matberg	110,-
2009/7	Læringsstøttende bruk av Moodle / Elsa Løfsnæs og Beata Godejord (red.)	80,-
2009/6	Friluftsliv blant barn og unge på Helgeland : en kvantitativ undersøkelse ; rapport 1	110,-
2009/5	Deltids allmennlærerutdanning : opplæringsboka som verktøy i praksisfeltet (5. utg.) / Patrick Murphy, Morten Mediå (rev.)	65,-
2009/4	International view on: Teacher Education, Educational Technology, Motivation//Divergent Thinking//Readiness, Special Educational needs / Anna Watola & Harald Nilsen (red.)	140,-
2009/3	Utvikling av en praksisrettet lærerutdanning / Per Karl Amundsen	60,-
2009/2	Å være nyutdannet lærer, behovet for veiledning og organisering av veiledning i skolen / Per Karl Amundsen	45,-
2009/1	Morsmåslærere for minoritetspråklige elever har ordet / Øyvind Jenssen (red.)	150,-
2008/9	Medienes makt og rolle : hva kan vi lære av miljødebatten i Norge? : foredrag ved forskningsdagene 26. september 2008 / Erik Bratland	40,-
2008/8	Sosialt utviklende og lærende prosesser i små og større læringsmiljøer / Jan Birger Johansen	70,-
2008/7	Evaluering av Lesefokus - leseopplæring ved Selfors barneskole / Anne-Lise Wie	115,-
2008/6	Grotting i skolen : tre grotter i "Ørnflåget" i Nesna - ferdsele, muligheter og faglig tilnærming / Pål Vinje	55,-
2008/5	Den mangelfulle konstruktivismen i studiet av miljøbevegelsen/ Erik Bratland	40,-
2008/4	Deltids allmennlærerutdanning : opplæringsboka som verktøy i praksisfeltet (4. utg.) / Patrick Murphy, Morten Mediå (rev.)	65,-
2008/3	The Teacher for the Knowledge Society : With contributors from Argentina, Norway, Poland and USA / Nilsen, Harald & Elzbieta Perzycka (red.)	145,-
2008/2	Evaluering av arbeidet mot mobbing i fådeltskolen : muligheter og hindringer i forbindelse med implementeringen av et nasjonalt program mot mobbing i fådelte skoler (kortversjon) / Oddbjørn Knutsen	60,-
2008/1	Sammen om formidling : Høgskolen i Bodø og Høgskolen i Nesna fellesarrangementer under Forskningsdagene 2007, Mo i Rana / Ander-Trøndsdal, Kerstin m.fl (red.)	75,-
2007/14	ICT in educational context : exchanging knowledge between Czech, Norway and Poland / Siemieniecka-Gogolin, Dorota og Harald Nilsen	85,-
2007/13	Kids and Internett/Barn og internett : A Polish-Norwegian look at the digital world of kids/et polsk-norsk blikk på barn og unges digitale hverdag / Beata Godejord og Per Arne Godejord (red.)	175,-

<u>2007/12</u>	Om styrking av samisk språk og identitet med vekt på Helgeland og Västerbotten : rapport fra seminar i Hattfjelldal 25.-26.januar 2007 / Marius Meisfjord Jøsevoll (red.)	75,-
<u>2007/11</u>	Når språk møter språk : om forholdet mellom morsmål og målspråk / Øyvind Jenssen	120,-
<u>2007/10</u>	Samspill med fokus på barneperspektivet : studentoppgaver fra studiet Småbarnspedagogikk 2006-2007 / Bjørg Andås Ohnstad (red.)	125,-
<u>2007/9</u>	Matematikk på ungdomstrinnet : med IKT og Cabri som verktøy / Harald Nilsen og Henning Bueie	45,-
<u>2007/8</u>	Hva viser småbarnsforskningen om barns sosiale utvikling i tidlige leveår? : en kritisk gjennomgang av psykoanalytiske, læringspsykologiske og tilknytningsteoretiske forklaringer / Oddbjørn Knutsen	55,-
<u>2007/7</u>	Lese og skrive og regne er gøy... : arbeid med begynneropplæring i lærerutdanningene ved Høgskolen i Nesna 2003-2007 / Anne-Lise Wie (red.)	160,-
<u>2007/6</u>	Dannelsesperspektivet i lese- og skriveopplæringen og ansvarsfordeling som grunnlag for videre utviklingsperspektiver / Elsa Løfsnæs	220,-
<u>2007/5</u>	Language learning - additional learning - learning environment - teachers's role : classroom studies in Czech Republic and Poland / Harald Nilsen	70,-
<u>2007/4</u>	På den åttende dag : en reise i en lærers erfaringer / Harald Nilsen	35,-
<u>2007/3</u>	The School Reform - 2006: Knowledge Promotion : a critical view Den norske skolereformen - 2006: Kunnskapsløftet : et kritisk blikk / Harald Nilsen	30,-
<u>2007/2</u>	Holocaust : rapport fra et dramaforløp med utgangspunkt i Joshua Sobols' skuespill "Ghetto" / Tor Helge Allern	200,-
<u>2007/1</u>	Curriculumtenkning innen TIMSS : metodeutvikling	120,-
<u>2006/11</u>	Forskjellighet og likeverdighet : en dekonstruktiv lesning av kunnskap og utdanning i den fådelte skolen / Anita Berg-Olsen	50,-
<u>2006/10</u>	Små skoler i små samfunn : å studere utdanning og læring i kontekst / Anita Berg-Olsen	50,-
<u>2006/9</u>	Bruk av Moodle som læringssystem og et sosialt samspill mellom studenter / Tom Erik Nordfonn Holteng og Laila Matberg	40,-
<u>2006/8</u>	Veiledning av nyutdannede lærere på Helgeland : nyutdannede lærere - halvfabrikata eller ferdigvare? / Knut Knutsen	100,-
<u>2006/7</u>	Om styrking av samisk språk og identitet med vekt på Helgeland og Västerbotten : rapport fra seminar i Hattfjelldal 26.-27.januar 2006 / Knut Berntsen (red.)	60,-
<u>2006/6</u>	Psykologisk subdeprivasjon hos barn i tidlige leveår og konsekvenser for den semantiske og fonologiske språkutviklingen / Oddbjørn Knutsen	50,-
<u>2006/5</u>	Phonetics : A Practical Course (cd-rom) / Patrick Murphy	100,-
<u>2006/4</u>	Barn og unges digitale hverdag : lærere og lærerstudenter diskuterer overgrepssproblematikk i digitale medier / Per Arne Godejord (red.)	250,-
<u>2006/3</u>	News og BitTorrent som verktøy for formidling av overgrepssmateriale : studentrapporter fra Prosjekt Gå inn i din tid, 1.år bachelor informatikk, HiNe / Per Arne Godejord (red.)	40,-
<u>2006/2</u>	Learning Management System og foreleserens opplevelse av jobbytelse / Laila Johansen Matberg og Tom Erik Nordfonn Holteng	50,-
<u>2006/1</u>	Samspillets betydning for den semantiske og fonologiske språkutviklingen i tidlige leveår / Oddbjørn Knutsen	70,-
<u>2005/11</u>	IKT-basert norskundervisning i utlandet / Ove Bergersen (red.)	85,-
<u>2005/10</u>	Drama Nettverk : rapport fra samling på Nesna 20. - 23. oktober 2004 / Anne Meek m.fl. (red.)	95,-
<u>2005/9</u>	Slik vi ser det : hva synes studenter om sin egen IKT-kompetanse etter avsluttet allmennlærerutdanning? / Laila J. Matberg og Per Arne Godejord (red.)	35,-
<u>2005/8</u>	Praksiskvalitet i allmennlærerutdanningen : en studie av adopsjonspraksis ved Høgskolen i Nesna / Kåre Johnsen	90,-

<u>2005/7</u>	Argumenter for og erfaringer med fysisk aktivitet i skolen hver dag : en analyse av et utvalg relevant litteratur og prosjekter i og utenfor Nordland / Vidar Hammer Brattli og Kolbjørn Hansen	55,-
<u>2005/6</u>	Praksisorientert lærerutdanning : presentasjon og evaluering av Dalu 2003 (rapport 1 og 2) / Hallstein Hegerholm	145,-
<u>2005/5</u>	Kjønnsrelatert mobbing i skolen : utfordringer for lærerprofesjonen / Arna Meisfjord	30,-
<u>2005/4</u>	Deltids allmennlærerutdanning : opplæringsboka som verktøy i praksisfeltet (2.utg) / Patrick Murphy	45,-
<u>2005/3</u>	Om styrking av samisk språk og identitet med vekt på Helgeland og Västerbotten : rapport fra seminar i Hattfjelldal 27. -28.januar 2005 / Knut Berntsen (red.)	60,-
<u>2005/2</u>	Norsk som minoritetsspråk - i historisk- og læringsperspektiv / Harald Nilsen (red.)	75,-
<u>2005/1</u>	Mobbing i skolen : årsaker, forekomst og tiltak / Oddbjørn Knutsen	55,-
<u>2004/13</u>	IKT skaper både variasjon og læring / Per Arne Godejord	30,-
<u>2004/12</u>	Deltids allmennlærerutdanning : opplæringsboka som verktøy i praksisfeltet / Patrick Murphy	45,-
<u>2004/11</u>	www.fruktkurven.no : systemering och utveckling av ett webbaserat abbonemang system / Peter Östbergh	90,-
<u>2004/10</u>	Utvikling av studentenes reflekterte og praksisrelaterte læring / Elsa Løfsnæs	90,-
<u>2004/9</u>	Utvärdering av IT och lärkulturer : ett samarbetsprojekt mellan Umeå Universitet och Høgskolen i Nesna / Peter Östbergh, Laila Johansen og Peter Bergström	85,-
<u>2004/8</u>	Med sparsomme midler og uklare odds : oppfølgingstilbud for nyutdanna lærere / Harald Nilsen og Knut Knutsen	100,-
<u>2004/7</u>	Prosesen bak det å ta i bruk mappe som pedagogikk og vurderingsform / Tom Erik N. Holteng og Hallstein Hegerholm	60,-
<u>2004/6</u>	Utdanning og forskning innenfor samiske miljø på Helgeland og Västerbotten : rapport fra seminar i Hattfjelldal 22. - 23.januar 2004 / Knut Berntsen (red.)	70,-
<u>2004/5</u>	Behov for kompetanseheving innenfor reiselivsnæringa på Helgeland / Knut Berntsen og Ole Johan Ulriksen	35,-
<u>2004/4</u>	Evaluering av databasert undervisning av 3Bi ved Sandnessjøen videregående skole / Johannes Tveita	20,-
<u>2004/3</u>	Skolens verdigrunnlag i et rawlsiansk perspektiv / Ole Henrik Borchgrevink Hansen	25,-
<u>2004/2</u>	Multiplikasjon i småskole og på mellomtrinnet / Bente Solbakken (red.)	45,-
<u>2004/1</u>	Humanistisk eklektisme i spesialpedagogisk rådgivning / Oddbjørn Knutsen	45,-
<u>2003/9</u>	RedBull NonStop 2002 : utveckling av et web-baserat resultatrapporteringssystem för en 24 timmars mountainbike tävling / Peter Östbergh	50,-
<u>2003/8</u>	"Kan du tenke deg å jobbe for Høgskolen i Bodø" : om Høgskolen i Nesnas etablering av informatikkutdanning i Mo i Rana / Geir Borkvik	25,-
<u>2003/7</u>	Lærerutdannere i praksisfeltet : hospitering i barnehage og grunnskole / Oddbjørn Knutsen (red.)	55,-
<u>2003/6</u>	Teori og praksis i lærerutdanning / Hallstein Hegerholm	50,-
<u>2003/5</u>	Nye perspektiver på undervisning og læring : nødvendige forskende aksjoner med mål om bidrag av utvidet innhold i lærerutdanningen / Jan Birger Johansen	30,-
<u>2003/4</u>	"Se tennene!" : barnetegning - en skatt og et slags spor / Nina Scott Frisch	35,-
<u>2003/3</u>	Responsgrupper : en studie av elevrespons og gruppekultur - norsk i 10.klasse våren 2003 Korgen sentralskole / Harald Nilsen	80,-
<u>2003/2</u>	Informasjonskompetanse i dokumentasjonsvitenskapelig perspektiv / Ingvill Dahl	40,-
<u>2003/1</u>	"Det handler om å lykkes i å omgås andre" : evalueringsrapport fra et utviklingsprosjekt om atferdsvansker, pedagogisk ledelse og sosial kompetanse i barnehager og skoler i Rana, Hemnes og Nesna kommuner i perioden 1999-2002 / Per Amundsen	80,-
<u>2002/1</u>	Augustins rolle i Albert Camus' Pesten / Ole Henrik Hansen	35,-

<u>2001/6</u>	Etniske minoritetsrettigheter og det liberale nøytralitetsidealet / Ole Henrik Hansen	35,-
<u>2001/4</u>	Evaluering av prosjekt "Skolen som grendesentrum" / Anita Berg-Olsen og Oddbjørn Knutsen	70,-
<u>2001/3</u>	Fra Akropolis til Epidauros / Tor-Helge Allern	40,-
<u>2001/2</u>	Hvordan organisere læreprosessen i høyere utdanning? / Erik Bratland	45,-
<u>2001/1</u>	Mjøs-utvalget og Høgskolen i Nesna : perspektiver og strategiske veivalg / Erik Bratland	30,-
<u>2000/11</u>	Implementering av LU98 / Knut Knutsen	120,-
<u>2000/9</u>	Moralsk ansvar, usikkerhet og fremtidige generasjoner / Kristian Skagen Ekeli	40,-
<u>2000/8</u>	Er dagens utdanningsforskning basert på behavioristisk tenkning? : drøfting av TIMSS' læreplanmodell fra et matematikdidaktisk synspunkt / Eli Haug	90,-
<u>2000/7</u>	Sosiale bevegelser og modernisering : den kommunikative utfordring / Erik Bratland	50,-
<u>2000/6</u>	Fådeltskolen - "Mål og Mé" / Erling Gården og Gude Mathisen	60,-
<u>2000/4</u>	Bidrar media til en ironisk pseudo-offentlighet eller til en revitalisering av offentligheten? / Erik Bratland	40,-
<u>2000/3</u>	FoU-virksomheten ved Høgskolen i Nesna : årsmelding 1998 / Hanne Davidsen, Tor Dybo og Tom Klepaker	35,-
<u>2000/2</u>	Maleren Hans Johan Fredrik Berg / Ann Falahat og Svein Laumann	150,-
<u>2000/1</u>	TIMSS-undersøkelsen i et likestillingsperspektiv : refleksjoner rundt dagens utdanningssektor og visjoner om fremtiden / Eli Haug.	30,-
<u>1999/2</u>	Kjønn og interesse for IT i videregående skole / Geir Borkvik og Bjørn Holstad	20,-
<u>1999/1</u>	Fortellingens mange muligheter : fortellingsdidaktikk med analyseeksempel / Inga Marie Haddal Holten og Helge Ridderstrøm	70,-